

Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže.

Bakalářská práce

Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obory: 6107R023 – Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání
7507R041 – Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání

Autor práce: **Nikola Marečková**
Vedoucí práce: PhDr. Lud'ka Hrabáková, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola Marečková**
Osobní číslo: **P13000454**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání
Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže.**
Zadávací katedra: **Katedra filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Předmětem bakalářské práce bude fenomén tetování. Bude definován pojem tetování a další pojmy, které s tetováním úzce souvisí. Práce také stručně nastíní dějiny tetování a jeho význam. Dále se zaměří na zdroje motivace zdobení těla. Poslední část bude věnována postupu při výběru motivu a jeho aplikaci. Studující se bude řídit pokyny vedoucí práce, využívat ke zpracování příslušné prameny a pravidelně konzultovat dílčí části práce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BALEKA, Jan. Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika). Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 80-200-0609-5.

FIKSA, Radomír. Tetování. 2., upr. vyd. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2011, 159 s. Dějiny odívání. ISBN 978-80-87525-00-5.

HEMINGSON, Vince. Tetování: katalog motivů: základní příručka body-artu. 2., upr. vyd. V Praze: Slovart, 2010, 224 s. Dějiny odívání. ISBN 978-80-7391-403-5.

RYCHLÍK, Martin. Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, 350 s. Dějiny odívání. ISBN 80-710-6780-6.

RYCHLÍK, Martin. Dějiny tetování. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. Dějiny odívání. ISBN 978-80-204-3286-5.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Ludka Hrabáková, Ph.D.

Katedra filosofie

Datum zadání bakalářské práce: **15. dubna 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2016**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Děkuji PhDr. Lud'ce Hrabákové, Ph. D za pomoc při vedení bakalářské práce, za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou tetování. Teoretická část vymezuje pojem tetování a seznamuje s dějinami tetování a jeho významem v průběhu historie. Zabývá se i postupem při výběru motivu a jeho aplikací. Předkládaná bakalářská práce analyzuje důvody, proč se lidé nechávají tetovat a co pro ně jejich tetování znamená. Současně dává lepší náhled na okolnosti výběru daného motivu.

Praktická část zjišťuje konkrétní význam tetování pro respondenty, kteří byli náhodně vybráni z Liberce a okolí, porovnává motivy zvolené muži a ženami, a také zkoumá, zda tetování plní tradiční funkce tetování i v moderní společnosti.

Klíčová slova: tetování, bodyart, motivace k tetování, funkce tetování, aplikace tatuáže

Annotation

This paper deals with issues of tattoos. The theoretical part defines the idea of tattoo and reveals its meaning throughout history. Paper also reveals the process of choosing a motive and its application.

Then, meanings and reasons for getting the tattoo are analysed. Paper gives a better view on the circumstances of choosing a given motive.

In practical part the particular meaning of tattoos for respondents is found. Respondents were selected from Liberec and surrounding regions. Practical part also compares motives men and women chose and investigates if tattoos are still used in tradition ways even in our modern society.

Key words: tattoos, bodyart, tattoos motivation, tattoo application

OBSAH

Seznam použitých zkratk a symbolů	8
Úvod	9
Teoretická část	10
1. Základní charakteristika tetování.....	10
1.1 Pojem tetování.....	10
1.1.1 Skarifikace.....	11
1.1.2 Bodyart.....	11
1.2 Motivace ke zdobení těla.....	12
1.3 Stručné dějiny tetování.....	14
1.3.1 Nejstarší dochované doklady.....	14
1.3.2 Evropa a „Starý svět“.....	14
1.3.3 Jižní a Severní Amerika.....	15
1.3.4 Asie.....	15
1.3.5 Oceánie a Austrálie.....	17
1.3.6 Renesance tetování.....	18
2. Význam a funkce tetování v průběhu historie.....	20
2.1 Tetování jako rituál.....	20
2.2 Tetování jako okrasa a vábidlo.....	22
2.3 Tetování jako ochranný prvek.....	25
2.4 Tetování jako náboženský symbol.....	26
2.5 Tetování jako lék a prevence.....	27
2.6 Tetování jako komunikační a identifikační prostředek.....	28
2.7 Tetování jako skupinový znak.....	31
2.8 Tetování jako status.....	35
2.9 Tetování jako znak osobitosti.....	36
3. Postup při výběru motivu a jeho aplikaci.....	37

3.1 Nástroj a barva	37
3.2 Místo	38
3.3 Motiv	39
3.4 Tetovací salon	40
3.5 Cena	41
3.6 Komplikace	41
3.7 Od průběhu tetování až po následnou péči	43
Praktická část	45
4. Cíl sondáže a formulace hypotéz	45
5. Metodologie	46
5.1 Dotazník	46
6. Výzkumný soubor	47
6.1 Rozbor dotazníku	47
7. Analýza dat	47
8. Ověření hypotéz	52
Shrnutí sondáže	55
Závěr	57
Seznam odborné literatury:	58
Seznam příloh	60

Seznam použitých zkratk a symbolů

A&M (University)	<i>Agricultural and Mechanical College of Texas</i> Zemědělská a strojná vysoká škola Texas
BBC	<i>British Broadcasting Corporation</i> Britská televizní společnost
HIV	<i>Human Immunodeficiency Virus</i> Virus lidské imunitní nedostatečnosti

Úvod

Tatuaž lidstvo provází napříč historií a svou oblibu získává i v dnešní postmoderní době. Význam tatuaže se v průběhu dějin mění, získává i jinou tvář ve spojení s různými identitami s individuálním či skupinovým projevem.

Cílem této bakalářské práce je přispět k lepšímu pochopení problematiky tetování, zamyslet se nad tím, co některým lidem tetování přináší a jaký význam pro ně vyjadřuje. Snahou je sondáží zmapovat i preferenci některých typů motivů a porovnat význam, který dotazovaní své tatuaži připisují, s obecně sdílným chápáním.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. První, teoretická část analyzuje problematiku dějin tetování a především jeho význam, respektive funkce objevující se v průběhu historie tatuaže. Nemalá pozornost je v práci věnována postupu při výběru motivu a jeho aplikaci a nechybí ani symbolika motivů.

V druhé, praktické části je provedeno samostatné výzkumné šetření formou dotazníků. Dotazníky jsou sestaveny pro osoby, které mají na svém těle nějaké tetování a obsahem odpovídají cíli, na jehož základě se potvrdí nebo vyvrátí stanovené hypotézy. Věk dotazovaných v tomto případě nerozhoduje.

Jako klíčové prameny jsem pro vypracování práce zvolila práce od Martina Rychlíka. Vybrala jsem dvě publikace: Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla a Dějiny tetování. Dále byl využit výkladový slovník od Jana Baleky a katalog motivů od Vince Hemingsona. Neopomenula jsem ani knihu Tetování od Radomíra Fiksy a další odpovídající literaturu k tomuto tématu.

Teoretická část

1. Základní charakteristika tetování

Tetování je fenoménem s rozsáhlou historií, které se stalo skutečným uměním. V preliterárních tradičních společnostech fungovala tetováž jinak než v moderní společnosti. V té době byla kolektivní, symbolickou podstatou, která integrovala komunitu a brala na sebe řadu funkcí.¹

1.1 Pojem tetování

Než se bude rozebírat samotný fenomén tetování, je třeba jej definovat. Výkladový slovník Jana Baleky² definuje tetování „(samojsky *tatau* – kreslit, malajsijsky *tatu* – rána)“ jako „ornamentální nebo figurální výtvarný projev, jehož podložkou je pokožka živého člověka“. Martin Rychlík³ uvádí, že se tento pojem prosadil do hlavních světových jazyků po jeho objevení cestovatelem Jamesem Cookem roku 1769. Původní tahitské slovo *tatau* znamenalo „označovat“, spřízněné samojské *tatau* značilo „kreslit“. V angličtině se nejprve používal pojem *tattoo*, který se proměnil ve slovo *tatto*. V dalších jazycích se tetování řekne např. německy *Tätowierung*, rusky *tatujrovka*, italsky *tatuaggio*, atd. Vlastní výraz vycházející z původní tradice mají např. japonské *irezumi*, havajské *kakau* atd.

Ferguson a Procterová⁴ se neдрží tradičních označení, místo toho definují tetování jako propichování těla, jako nesnadnou formu umění, protože musí existovat na stále se měnícím, napínajícím, pohybujícím se, žijícím plátně a jako vrchol zdobení.

Fiksa⁵ se zdržuje jakéhokoliv vymezení pojmu a ihned přistupuje k tetování jako součásti rituálních obřadů.

Hemingson⁶ definuje tetování jako formu zdobení těla, které je po celou dobu své historie spojováno s emotivní, vnímající a smyslovou stránkou duše.

¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 16.

² BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník*. Praha, 1997, s. 364.

³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 27.

⁴ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 7.

⁵ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 9.

⁶ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 8.

Valenta⁷ pojímá termín po svém. Píše: „...slovo *kérka* je cikánského původu. Pokud vám cikán (cigán nebo Rom) řekne „*nekéruj do mě*“, pak má zcela jistě na mysli, abyste do něho nerýpali...*Kérka* značí tedy doslova rýpanec“.

Watkins⁸ spojuje tetování s propichováním kůže a ztrátou krve.

Nadřazenějším pojmem tetování je pak skarifikace a bodyart, proto se další kapitola bude věnovat právě těmto pojmům.

1.1.1 Skarifikace

Výkladový slovník Jana Baleky nedefinuje přímo pojem skarifikace, místo toho odkazuje na *tetování*.⁹ Tyto dva termíny bývají často zaměňovány. Martin Rychlík charakterizuje skarifikaci jako zjizvení, tedy vyřezávání ornamentů do kůže, s cílem dosáhnout takové rány, která se dokonale nezahojí, takže vede ke vzniku jizev. Skarifikaci chápe jako druh tetování, resp. jako jizvové tetování. Jako další způsob skarifikace jmenuje *branding* – tetování těla rozpáleným železem.¹⁰ Thorne definuje skarifikaci jako „*proces, při němž se na těle vytvářejí vzory záměrným řezáním či pálením. Jedná se o jednu z nejstarších forem modifikace lidského těla v dějinách, starší než tetování či piercing*.“¹¹

Skarifikace, stejně jako tetování, patří do oblasti bodyartu. I jemu je důležité věnovat pozornost.

1.1.2 Bodyart

Bodyart je zastřešujícím označením pro skarifikaci i tetování a znamená *tělesnou modifikaci*.¹² Dostupná literatura se tímto termínem příliš nezabývá, ačkoliv vždy, když se jedná o úpravu těla, hovoří se právě o něm. Russ Thorne se o bodyartu zmiňuje jako o něčem, co „*má bohatou a rozmanitou historii, jež sahá od hrobek faraonů až k undergroundské kultuře 70. let v Kalifornii*.“¹³

⁷ VALENTA, Vladimír. *Tetování & tetování*. Praha, 2011, s. 11.

⁸ WATKINS, Jack. *Tetování: symboly a významy*. Praha, 2011, s. 4.

⁹ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník*. Praha, 1997, s. 332.

¹⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 26-27.

¹¹ THORNE, Russ. *Piercing*. V Praze: Slovart, 2012, s. 176.

¹² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 24.

¹³ THORNE, Russ. *Piercing*. V Praze: Slovart, 2012, s. 11.

Nejrozšířenějším druhem zdobení, kterému je naopak věnován dostatek prostoru, je piercing. Piercingu se věnuje například Fiksa v samostatné práci Piercing.¹⁴ Piercingem označuje druh modifikace, při které je do těla dočasně nebo natrvalo vpraven šperk. Podobně jako tomu bylo u tetování, lze existenci piercingu doložit již starověkými nálezy. Mumie Ötzi měla nejen známky tetování, ale také měla propíchané ušní boltce. V 16. století lidé nosili jednoduché náušnice, a to především muži. Různé vrstvy společnosti převzaly tento druh zkrášlování až po 2. světové válce jako projev odcizení se od zbytku většinové společnosti.

Avšak tento důvod není jediným, díky kterému si lidé nechávali piercing aplikovat. Lze tak činit z různých pohnutek, ať už osobních, náboženských, kmenových a dalších. Zdá se, že motivace ke zdobení je jednotícím elementem každého druhu zkrášlování těla.¹⁵

1.2 Motivace ke zdobení těla

Tetování je úpravou, která vyžaduje trvalé zanesení barvy pod kůži. Proč to ale lidé vůbec dělali a nadále dělají?

Lidé tak činili kvůli svému „zkulturnění“, ale i z rituálních a estetických pohnutek.¹⁶ Člověk má už od přirozenosti potřebu zdobit sám sebe a tato touha je jeden z nejzákladnějších projevů, který lidský rod odlišuje od ostatních tvorů. Tetování, ať slouží pro magické účely, rozlišuje kmenové příslušenství, symbolizuje postavení, ovlivňuje sexuální přitažlivost, nebo prostě kráslí, je jedním z nejstarších a nejuniverzálnějších výrazů této touhy.¹⁷

Protože je člověk schopen uvědomovat si své já, je také nucen toto sebepojetí dávat na odiv ostatním lidem. Zhruba 55% informací o člověku je získáváno z řeči lidského těla. A tak se i samotné tetování stává nástrojem, jak uchopit sám sebe a dát tak najevo ostatním, kdo jsem.¹⁸ Jak píše Fialová: „*vzhled člověka se stává zrcadlem obrazu o něm a předznamenává i odpovídající reakce okolí, které tento obraz posilují. (...) „Tělo je hlavním prostředkem k sebevyjádření a ke spojení člověka se světem, a proto je i klíčem k pochopení celého „já“ a významně ovlivňuje naše*

¹⁴ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, 96 s.

¹⁵ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 12-28.

¹⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 17.

¹⁷ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 8.

¹⁸ FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image*. Praha, 2006, s. 9.

sebedefinování“.¹⁹ A protože se lidé od sebe navzájem liší právě tělem, mohou jím demonstrovat svou příslušnost k sociálním a kulturním identitám. Fialová však zdaleka nechápe motivaci k tetování takto pozitivně. Uvádí, že se může jednat o poruchu, která souvisí s potřebou zdokonalovat vlastní tělo a bojovat proti jeho často domnělým nedostatkům. Tetování považuje za formu tělesného poškozování, které reflektuje nespokojenost s vlastním tělem a depresivní postoje.²⁰

Fiksa se ve své publikaci věnuje motivaci primitivních národů. Ty věřily, že tetování je mocný amulet, který pomáhá člověku předcházet všem možným nebezpečnostem. Lidé kmene Ainu, kmen Kayanů žijících na Borneu, hinduisté v Bengálsku a lidé kmene Hades, ti všichni považovali tetování za jakousi vstupenku do posmrtného života a z toho důvodu se nechávali tetovat. A pro dnešního člověka může být motivací i pouhá popularita určitého motivu nebo jeho žádanost u známých osobností.²¹

Hemingson vidí motivaci člověka k pořízení takového druhu zkrášlení těla v tom, že je zkrátka součástí přechodových rituálů. „*Slouží jako znak postavení ve společnosti, symbol víry a náboženského vyznání, doklad statečnosti a válečnické zdatnosti, erotické lákadlo, vyznání lásky, forma trestu, ochranný amulet či talisman nebo označení otroka, vyvržence či zločince.*“ Dále píše, že pokud si primitivní člověk nechává vytetovat nějakého živočicha, pak se tím často snaží ztotožnit s duchem vyobrazeného zvířete.²²

Podobně pojímá motivaci k tetování i Kurray, který píše, že „*malování na tělo signalizovalo, že jeho nositel byl vysvěcen určitým rituálem, tímto byl zařazen k užšímu kruhu a mohl se zdobit určitým způsobem a speciálními symboly.*“²³ Watkins se zmiňuje, že v polynéské kultuře bylo tetování přechodovým rituálem, u Aztéků symbolizovalo příslušnost ke kmeni a postavení jednotlivce v něm a mezi Maory vyjadřovalo společenský status.²⁴

Jak ukazuje předchozí text, motivace k tetování je vnitřní a vnější. Za vnitřní motivaci lze považovat nevědomou sebereflexi člověka samotného skrze tetování, za vnější motivaci pak působení kultury. Pokud zde bude myšlena kultura z širšího

¹⁹ FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image*. Praha, 2006, s. 13.

²⁰ FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image*. Praha, 2006, s. 26-27.

²¹ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 9-18.

²² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 8.

²³ KURRAY, Raju. *Tetování henou*. Praha, 2000, s. 5.

²⁴ WATKINS, Jack. *Tetování: symboly a významy*. Praha, 2011, s. 4-6.

hlediska, pak je tetování způsobem, jak se odlišit od přírody, od ostatních, projevem naší individuální identity. Pokud zde bude myšlena kultura naopak z užšího hlediska, pak je tetování projevem identity skupinové.

Ať už je motivace k pořízení tetování jakákoliv, nepostrádají ji moderní, ale ani primitivní kultury. První zaznamenané důkazy potvrzují fakt, že tetování prodělalo během své tisícové historie dlouhý vývoj. Dějinám tetování se věnuje například Martin Rychlík ve své práci *Dějiny tetování*.²⁵

1.3 Stručné dějiny tetování

1.3.1 Nejstarší dochované doklady

Prvními přímými důkazy o existenci tetování jsou mumifikovaná těla z Jižní Ameriky, Egypta nebo z Evropy. Tatuáž naznačují také sošky nalezených Venuší, avšak zde se může jednat pouze o malbu. Přímým důkazem existence tetování v pravěku může být např. až 5350 let stará mumie, nalezená v Ötztalském údolí v rakouských Alpách, pojmenovaná dle místa nálezů – Ötzi. Zřejmě se jedná o nejstarší dochovaný důkaz. Patnáct dochovaných tetování na tomto jedinci bylo patrně vytvořeno podobnou metodou, jaké se užívá dnes. Rána v kůži byla zanesena kašovitým barvivem, sazemi, což bylo také dokázáno. Ötzi není jedinou mumií v historii tetování. Další modifikovaná těla byla nalezena v Egyptě a Núbii, Střední Asii a Pazyryku, v jižní a severní Americe a samozřejmě v Evropě.

Původní tetování byli považováni za urozené. Příkladem jsou Thrákové na území Bulharska a Makedonie a Keltové.²⁶ Avšak další vývoj tohoto fenoménu ukazuje spíše nepřívětivou scénérii. Řekové a Římané ho nechali poklesnout na označení otroků a trestanců, kvůli čemuž získalo tetování hanlivého pojmenování, tzv. *stigma*. Taková znamení nosili i thébští otroci a zajatci (mimořádně na čele), kteří byli majetkem Peršanů. Tetování se stalo sankcí a bylo proto za dob křesťanství odsuzováno.

1.3.2 Evropa a „Starý svět“

Bible, posvátná kniha křesťanství a judaismu, ve Starém zákoně zakazuje jakékoliv na sobě vyryté znamení. (Paradoxně pak v dalších staletích začala církev

²⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, 228s.

²⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 30-40.

rozeznávat dvojí tetování, a to pohanské a vznešené, které vzdávalo hold Ježíši Kristu.) Tatuáž se stala symbolem čarodějnictví a vyznavačství ďábla a nemohla tak být dále akceptována. Až křížové výpravy do Svaté země v 11. a 12. století znamenaly znovuoživení zájmu o tento druh modifikace těla. Opět se však jednalo spíše o náboženské motivy a nedá se říci, že by bylo zcela běžné.

O nejvýraznější skarifikaci byly zmínky poprvé v 15. století při objevování Guinejského zálivu. Afričané, vzhledem ke svému tmnému zbarvení kůže, dávali přednost jizvovému tetování před běžným. Výrazně se jizvili Jorubové, Bangalové, Makondové, Čokwové, Tivové nebo súdánská etnika (Nulové, Diákové, Štukové) a samozřejmě obyvatelé Maghrebu na území severní Afriky.²⁷ Zaoceánské plavby Jamese Cooka do Polynésie pak otevřely cestu k rozšíření tatuáže po Americe.

1.3.3 Jižní a Severní Amerika

Kolumbus ve svém deníku píše o modifikovaných Kambalech a indiánech. On ale nebyl jediný, kdo zaznamenal zprávy o tomto druhu zkrášlování. Zmiňuje se o něm Hernán Cortés po cestě do Mexika i historik Gonzalo Fernández de Oviedo, jenž doplňuje zprávy o poznacích z Karibiku, Venezuely a dnešní Nikaraguy. Tetovat se nechali samozřejmě už Mayové, Inkové, lidé z oblasti Amazonie, slavní Šuárové (Chívarové, Jíbarové) z pomezí Peru a Ekvádoru, lidé z pomezí severní Argentiny, Paragvaye a části Bolívie, domorodci z Floridy a Virginie. Zmínka je také o Hurónech, Irokézích a Delavarech z Louisiany, Texasu a severozápadního pobřeží USA. Výjimkou však nejsou ani arktické oblasti. Inuité (též Eskymáci) a další sibiřské národy a jejich modifikované mumie jsou toho důkazem.²⁸ V oblasti Asie, Oceánie a Austrálie jsou také nalezeny příklady tatuáže.

1.3.4 Asie

V Číně, podobně jako v Evropě, se stále dají nalézt figurky, které zřejmě zpodobňují nahá těla zdobená tetováním. Ani zde však neměla obliba tatuáže dlouhého trvání, protože následovalo dlouhé období, kdy jí pohrdali. Tetovaní lidé byli stigmatizováni a svým způsobem vyčleněni ze společnosti. I přes negativní vnímání se ale našli lidé, kteří si je pořizovali dobrovolně. Od 13. století se v literatuře začíná

²⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 45-58.

²⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 61-86.

objevovat figurativní tetování a o pár století později se objevují zprávy o skarifikaci v Indii, Barmě a Jižní Asii.

Indie zaujímala v historii k tatuáži poněkud jiný přístup. A to z jednoho prostého důvodu, a tím je *Rámajána*, ve kterém je zmínka o tetovačích Višnuovi, Kršnovi a dalších. Díky tomu se pigmentem zdobili hinduisté i drávidské obyvatelstvo. I zde je samozřejmě možné naleznout trestanecké tetování (jež bylo v roce 1849 zrušeno), jistou převahu však měla tetování s hinduistickými božstvy a další symbolikou. Příkladem mohou být Nágové, Wančové nebo Čangové. Velmocí v tetování pak bývala s Nágskem sousedící Barma, dnes Myanmar. Bohatou historií má také tetování v Thajsku, na Filipínách, v Malajsii a Indonésii.

Malování na těle bylo na Filipínách tak běžné, že lidem Španělé říkali *Pintados* neboli Pomalovaní. Ani pro další jihoasijské ostrovy nebylo tetování neznámé. Po staletí se tetovali nejen Filipínci, ale i Malajci, Semaiové a Semangové. Domovinou tatuáže byly i další indonéské ostrovy jako Sumatra, Celebes nebo Siberut. Nejvýrazněji tetovanými obyvateli bývali ovšem Dajakové. O Borneu zase bylo napsáno, že praxe *tatu* je tak hojně rozšířena, že je jednodušší vypsát seznam netetovaných kmenů.

O tetovaných obyvatelích se poprvé píše v čínské kronice Wei z roku 297. Prvotní tetování mělo rituální či ozdobné funkce, záhy se však stalo trestem. Zajímavé je, že moderní estetickou tatuáž ovlivnila tatuáž, jež spočívala v zakrývání cejchů. Podobně rozšířené bylo i tetování v Japonsku.

Japonsko je zemí, kde se tetování rozvinulo do nejumělečtější formy na světě. Nejstaršími doklady (9000 až 300 let př. n. l.) archaické tatuáže jsou figurky *dogú*, podobné venuším

V 17. století už se začíná mluvit o tetování i ve zkrášlujícím smyslu. Zlom přišel v 18. století, kdy se zrodil fenomén celotělového tetování, jež mělo spíše podobu ilustrace. Není od věci jmenovat nejnápaditější ilustrátory, jimiž byli Hokusai a Utagawa Kunijoši. Centrem tatuáže bylo město Edo, jež se mělo stát Tokiem. Na přehlídkách v Rjógoku se rodilo vypichované umělecké dílo, *horimono*, které mělo připomínat oděv. Tetování se v Japonsku stalo uměním.²⁹ Zájem o tatuáž je viditelná i u obyvatel Oceánie a Austrálie.

²⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 91-113.

1.3.5 Oceánie a Austrálie

Právě díky objevům r. 1769 v Polynésii a Jamesi Cookovi, který po své první cestě do Pacifiku dorazil na Tahiti, se původní slovo *tatau* dostalo do většiny světových jazyků. Všichni Polynésané, tedy obyvatelé Havaje, Nového Zélandu nebo Velikonočního ostrova, Tahiti, Samoa či Tonga se tetovali. Tetováž byla svatým řemeslem, jemuž se věnovali mistři-tetovači. Objevování tatuáže začalo na Tahiti a odsud do Evropy se vraceli už jen pomalovaní námořníci. Vlastní výraznou tradici tetování měli obyvatelé Samoa, kde byli netetovaní považováni za vyvrhele. Havajskou zvláštností pak byla smuteční tetováž jako památka na zesnulého a tetování špičky jazyka. Později tetování po celé Polynésii ustupovalo do pozadí. Jednalo se většinou o misionářské zákazy.

Markézané si nechávají tetovat především tvář, a to i včetně ušních boltců. A právě z Markéz pochází nejstarší zmínka o tetování v Polynésii, kterou si sebou přinesl r. 1595 Pedro Fernádes de Quirós. Nejslavnějším tetovaným národem, a to především díky tetováži obličeje zvané *moko* jsou však Maorové. S tímto fenoménem je spjata i poněkud tragická zkušenost tamních obyvatel. Protože každý chtěl být vlastníkem hlavy s maorským tetováním, stávali se samotní lidé poněkud morbidním platidlem. Na Novém Zélandu byli tetovači velice respektovaní, známým umělcem, který vynikal v tomto umění, byl Aranghie (Te Rangi). Nejznámějším potetovaným bělochem pak byl John Rutherford, který se nechal Maory potetovat v roce 1816. Maory navštívil dokonce i Čech Bohumír Lindauer, jež vytvořil během své návštěvy více než sto maleb, které jsou do nynějška považovány za národní poklad. S Novým Zélandem geograficky sousedí Austrálie, a tak i jí je třeba věnovat určitou pozornost.

Původní Australané se zjizvovali a jen zřídka tetovali. Důvodem bylo tmavé zbarvení kůže. U většiny kmenů byly tetovačky ženy. Nejvýrazněji tetovanými obyvateli Guineje byly kmeny Motu, Waila, Waima, Hula, Mailu nebo Mekeo. Tetování bylo hlavní formou umění v Maloostroví, tj. v Mikronésii. Do Mikronésie řadíme Mariánské ostrovy, Palau, Yap, Ponape, Nauru, Karolíny, Marshallovy ostrovy i Gilbertovy ostrovy. Málokde se však tetoval obličej, jako je tomu u Maorů. Výjimkou

byli obyvatelé Marshallových ostrovů, kteří jezdili 500 kilometrů daleko na východ, aby se nechali tetovat *taupotu*, specialistou přes tetování.³⁰

1.3.6 Renesance tetování

První renesanci tetování odstartovaly zaoceánské plavby, při nichž měli největší vliv právě námořníci. Koncem 19. století mělo 80 až 90 procent námořníků tatuáž. V tu dobu vznikl také revoluční vynález – tetovací strojek, který rozdělil způsoby tetování na dva: na ručně vypichované a ty elektricky zrychlené. Tento přístroj byl vytvořen z Edisonova elektrického pera newyorským tetovačem O'Reillym.

Další tetovanou skupinou byli na počátku 19. a 20. století cirkusáci. Hlavní hvězdou cirkusáckých scén byl albánský Řek Géorgios Konstantin, který měl na sobě 388 figurálních tetováží. Později ho trumfнул John Hayes se 780 vytetovanými postavami na těle. První tetovanou Američankou se stala Olive Oatmanová, kterou nedobrovolně potetovali Mohavové. Dalšími významnými tetovanými ženami byly například Nora Hildebrandtová, Iréne Woodwardová, Emma de Burghová nebo Betty Broadbendtová, jež byla ze všech potetovaných žen této doby nejslavnější, ale také nejspíše první tatérka Západu Maud Stevens-Wagnerová. Mezi nejslavnější muže se řadí nejznámější newyorský tatér Charlie Wagner nebo nejslavnější muž celé historie tetování Horac Ridler.

Další vývoj tohoto fenoménu nebyl příznivý. Tatuáže byly od 19. století spojovány s členy gangu a vězni, ať už v sovětských gulazích nebo v moderních káznících. Příkladem pozitivně přijímaného tetování byla tatuáž prince z Walesu po návštěvě Jeruzaléma v roce 1862. Rychlý vývoj pokračuje po dalších 150 let a v roce 1933 již je alespoň pět procent Američanek nějak tetováno. Pár zmínek o tatuáži nalezneme i z první Československé republiky, kde byl zdejším odborníkem na tento fenomén docent Duchoslav Panýrek, avšak zde je tetování považováno i nadále za stigma spojované s kriminálníky. Němci od roku 1942 tetovali osvětimské vězně. Dokonce i v Americe poklesl za druhé světové války zájem o malůvky na těle. Situace se měla změnit až při druhé renesanci tetování.

O druhé renesanci tetování mluvíme v souvislosti s 60. lety, kdy byl Arnoldem Rubinem zaveden termín *body art*. Charakter tetování proměnili Samuel M. Steward, Jerry „Sailor“ Collins, umělec Cliff Raven, tatér Ed Hardy a další. Tehdejší tetování

³⁰ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 124-164.

procházelo proměnou od dovednosti k umělecké formě. Tetování se objevuje v periodikách i médiích. Stále častěji se objevují celebrity, které přispěly k rychlejšímu rozšiřování modifikace. Objevuje se nový styl zvaný *neotribal*, který se svou ornamentální formou vrací k tradici Polynéského či Indonéského tetování. Objevují se čím dál abstraktnější práce. Dnešní člověk může vybírat inspiraci z více než 8000 let starých dějin tetování.³¹

³¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 170-190.

2. Význam a funkce tetování v průběhu historie

Jak z tématu motivace k tetování vyplývá, má tetování řadu funkcí. Tyto funkce provázejí tetovávčí, již z principu, od počátku jeho vzniku. Je projevem jak individuální identity, tak identity skupinové. V závislosti na místě, času a kultuře na sebe bere různá posláná. Může se stát symbolem kmenové příslušnosti, součástí rituálu, již je tato příslušnost potvrzena, znakem postavení člověka ve společnosti, v níž žije, vábidlem, sebeurčením, amuletem, stigmatem a dalším. Tento výčet poněkud zastírá řadu faktů, které by měl člověk o funkcích tetování vědět. K zachycení tohoto fenoménu je tak zapotřebí určité schematizace, která zjednoduší jeho pochopení. Schematizaci funkcí tělesného zdobení se věnuje například publikace od Martina Rychlíka s názvem *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*.³²

Martin Rychlík ve své knize jmenuje osm funkcí. Jsou to funkce rituální, esteticko-erotická, magicko-náboženská, léčebně-preventivní, komunikační a identifikační, sociálně-skupinová, statutárně-hierarchická a individualizační.³³

2.1 Tetování jako rituál

Rituálem nebo obřadem, jak jej nazývá Arnold van Gennep, jsou myšleny „*úkony zvláštního rázu, související s určitou citovou tendencí a s určitou mentální orientací*“. Všechny společnosti jsou uspořádány na určitých magicko-náboženských základech a přechod z jedné fáze do druhé nabývá rázu rituálu, zvláštního přechodu.³⁴

Rituální funkce má svůj původ u tzv. *iniciací*, tedy přechodových rituálů, které mají svůj zdroj v kmenových společenstvích, kde člověk skrze proceduru tatuáže opouští jednu skupinu, ve které byl od dětství, a je přijat do jiné, kde je již vnímán jako dospělý.³⁵ Přijetí je definitivní, protože tato operace, tento druh zmrzačení, zanechává nesmazatelné stopy.³⁶

Hemingson uvádí, že tatuáže u mužů a žen se v rámci přechodových rituálů velmi liší. Dívčí těla jsou často poznačena tatuážemi, které zdůrazňují jejich krásu a oslavují plodnost. Tetováže se tak soustřeďují okolo erotogenních zón – nader, stehen,

³² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, 350 s.

³³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 40.

³⁴ VAN GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha, 1997, s. 12.

³⁵ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 40-41.

³⁶ VAN GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha, 1997, s. 73.

podbřišku a hýždí. U žen je rituál vykonán zpravidla s první menstruací, u chlapců se tento čas v různých kulturách liší.³⁷

Tuto tradici provozují například ženy z východoafrického kmene Mursi, jež mají, coby znaky dospělosti, ornamentální jizvy na břicho a lidé kmene Kaningara z Papuy-Nové Guiney, jež užívají zjizvení jako zasvěcovací rituál pro mladíky. Iniciační význam mohou mít též vzory u kmenů u ústí řeky Kongo a obyvatel pralesů Amazonie. Z rituálních důvodů se nechali tetovat i indiáni Severní Ameriky a kalifornští indiáni. Eskymácké dívky jsou tetovány, jakmile dosáhnou dvanácti let. Markézané začínají s tetováním o trochu později, na prahu dospělosti a pokračují postupně třicet či čtyřicet let, až je tetování zcela dokončeno. Skarifikace, jež patřila k zásnubám, svatbě a dovršení dospělosti, se vyskytovala u Tupínambů, kmene, který vymřel již kolem roku 1600. Dívky u Nágů se mohly provdat pouze s vyznačenými čárkami na bradě. Znakem vdavek bylo pro dívky též Maorské *moko*, umělecky kroužená kresba. Symbolem toho, že žena porodila dítě, bylo na Fidži tetování zadnice a třísla kolem vulvy.³⁸

Kurray nás seznamuje s využitím tetování jako svatební ozdoby. Jde o rituál malování Mehndi, který je prováděn při svatbách hinduistů v severní Indii. Nevěsta je při přípravách umyta a na ruku, předloktích, kotnících a holeních ji zdobí vzory Mehndi.³⁹

K těmto rituálům nezbytně patří bolest. Jednak z toho důvodu, že jsou v dosahu pouze tradiční nástroje jako například dláta, děrované jehly, ostrá dřívka, lastury, opracované zuby, kůstky, kovové pilky a přírodní barviva⁴⁰ a pak také proto, že se jedná o otevřenou ránu, která je náchylná k nakažení se různými infekcemi a parazity. Že byla bolest často až nesnesitelná, nám dokazují zmínky o Abipónech, kteří užívali k tetování ostrý trn kaktusu, a jejichž dívky často utíkaly pryč v slzách a se sténáním.⁴¹ Pomocí tatuáže lze však nejlépe dokázat, kdo je hoděn stát se partnerem pro společnou budoucnost.

Dnešní tetování je oproti tomu takřka bezbolestné. O rituálních funkcích tetování v naší době lze polemizovat, Rychlík nám však dává jednoznačnou odpověď. Tento

³⁷ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 10.

³⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 59-165.

³⁹ KURRAY, Raju. *Tetování henou*. Praha, 2000, s. 11.

⁴⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 28-29.

⁴¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 73.

obřad pro nás nemá význam postoupení v hierarchizačním žebříčku společnosti, nepostrádá však ten skrytý smysl, že je pro nás jakýmsi certifikátem o posunutí se k vlastní dospělosti, k vlastní identitě.⁴² Poněkud jiný názor na to má Fiksa, který píše, že většina lidí v dnešní společnosti si nepřeje umrtvení při skarifikaci právě proto, že pro ně bolest představuje přechodový rituál.⁴³ Stejně to vnímá i Hemingson, který píše: „*V moderních městských kulturách, kde se rozdíl mezi dětstvím a dospělostí stále více stírá a přechodové rituály se příliš nepěstují, berou mnozí mladí lidé věci do vlastních rukou. Skupiny stejně starých chlapců i dívek, které spojuje přátelství, studium na jedné škole, příslušnost ke sportovnímu týmu či jiné užší komunitě, běžně oslavují pocit společného prožívání světa právě zdobením těla. V mnoha případech volí tetováž jednotného motivu nebo symbolu*“.⁴⁴ Ať je tomu jakkoliv, rozhodně tak činí v domnění, že je tatuáž zkrášlí, čímž se nabízí další funkce tetování.

2.2 Tetování jako okrasa a vábidlo

Estetická, dekorativní a erotická funkce je dle Rychlíka jedna z nejzjevnějších, a to především v dnešní době.⁴⁵ Toto pramení z psychologických důvodů. 55% informací o člověku poskytuje řeč jeho těla. To je více než je poskytováno slovy nebo tónem a zabarvením hlasu. Jelikož je lidské tělo nejvýznamnější složkou komunikace s okolím, musí být tato funkce z principu nejběžnější. A proč právě v dnešní době? Fialová by řekla, že proto, že tetování a další změny barvy pleti nebo plastické operace jsou zkrátka módním trendem.⁴⁶ S tím také souvisí to, že na současnou generaci mají největší vliv média, která jsou zdrojem představ o sociální realitě, již mají lidé tendenci se přizpůsobovat.⁴⁷

Pro primitivní společenství, jako byli například Maorové na Novém Zélandu s jejich tetováním *moko*, bylo výrazem síly, a tak obvykle fungovalo jako forma zastrašení v boji. Příkladem mohou být i Keltové, kteří Římany šokovali tím, že bojovali nazí s ozdobenou kůží.⁴⁸ V jiných společenstvích pak mělo tetování splňovat funkci jakéhosi permanentního oděvu.

⁴² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 41-43.

⁴³ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 180.

⁴⁴ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 10.

⁴⁵ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 43.

⁴⁶ FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image*. Praha, 2006, s. 9-26.

⁴⁷ FIALOVÁ, Ludmila. *Pojetí vlastního těla - zdraví, zdatnost, vzhled*. Praha, 2012, s. 149.

⁴⁸ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 50.

Takový druh tetování byl nalezen například v peruánských regionech. Zde byly typické vzory podobající se obrazcům na nalezených textiliích. O ženách v Banžere ve východním Bengálsku napsal Jean Baptiste Tavenier, že si tetují květiny v rozličných barvách, a tak vypadají jako oděné v květovaných tkaninách. Thajci zase nosili „legíny“ na stehnech a jejich družky měly krajkou obemknutá zápěstí. Podobně může působit i tetování *horimono* a *irezumi* v Japonsku, které pokrývá velkou část lidského těla. Snad nejvýraznější jemně vypichávané „drátěné či krajkované košile“ nosila filipínská etnika, pro něž byly typické symetrické čárové motivy a stylizované stonožky. Také domorodci ze Samoy vypadali jako oděni, ačkoliv byli téměř nazí.

Z čistě estetických důvodů se pravděpodobně nechala tetovat ledová dívka, altajská princezna, nalezená v červenci 1993 na hranici s Čínou, Tupínambé z brazilského pobřeží, jejichž kmen vymřel již roku 1600, Huróni na americkém kontinentu nebo třeba národy Sumatry. O tetování v Japonsku ze 17. století se píše, že to byla vášeň a móda⁴⁹ a o tatuáži na Tahiti se Rychlík zmiňuje takto: „*je to ozdoba a zároveň známka urozenosti. Muži podléhají stejné módě.*“⁵⁰ Ideálem krásy pro Maorské dívky pak bylo *moko* – umělecky kroužená kresba na bradě,⁵¹ která „*zvyšovala erotickou přitažlivost*“.⁵²

Co se týče linií a tvarů, objevuje se zde, kde je cílem okrasa, spíše souměrnost (na rozdíl třeba od tetování jako ochranného nástroje, kde je důležitá spíše nesouměrnost).⁵³ Demonstrací této souměrnosti může být například kněžka Imenet (Amunet), která měla na svém těle, břichu, pažích a stehnech, pravidelné řady teček a čárek a uspořádané řady vzory pod pupkem. Zřejmě tak činila z čistě estetických důvodů. Zářezy mezi súdánskými kmeny byly podle Rychlíka časté zde dvou důvodů, buď jako léčebná metoda (dále v kapitole 2.5 Tetování jako lék a prevence), nebo čistě jako ozdoba.⁵⁴

Hemingson objasňuje výběr místa pro tetování ze sexuálních důvodů. „*Muži i ženy vybírají motivy, které podtrhují a přitahují pozornost k jejich mužským respektive ženským atributům*“. Muži tedy nejčastěji vybírají místa na horních partiích těla, které jsou znakem jejich síly. Vybírají „tvrdé“ a velké vzory, šelmy, dravce

⁴⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 42-135.

⁵⁰ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 133.

⁵¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 159.

⁵² FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 14.

⁵³ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 14-16.

⁵⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 37.

a symboly síly a mužnosti. Ženy dávají přednost ženštějším motivům. Umístění je časté na vizuálně působivých erotogenních zónách – prsou, bocích, podbřišku. Strategicky jej ukrývají a zároveň nechávají vykukovat zpod oděvu. Též se zmiňuje o tetování jako vyznání lásky.⁵⁵ Ze sexuálních důvodů se nechávaly tetovat kmeny u ústí řeky Kongo a prostitutky na Nipponu.⁵⁶

Z výše uvedeného je tedy zjevné, že pokud se člověk nechává tetovat, což platí i pro přírodní národy, podtrhuje tím svou genderovou identitu.⁵⁷ A tak maorští tatěři zdobili muže většinou na místech mezi pasem a koleny a ženy na rtech a bradě. Jazyk a genitálie byly tetovány u obou pohlaví.⁵⁸ Jizvy zkrátka mohou být sexy, jak píše Fixa (tedy i o skarifikaci obecně), protože „*působí jako fyzická připomínka vítězství nad nepřízní osudu*“.⁵⁹

Dokladem genderové identifikace skrze tetování mohou být eskymácké kmeny, jejichž ženy se nechaly tetovat, aby byly v případě nepřátelského útoku rozpoznány a ušetřeny jako důležitá komodita. Rozdílně tomu bylo u kmenů indonéských ostrovů, kde se ženy pyšnily poněkud chudším tetováním než muži. Ainové se netetovali vůbec, zatímco jejich ženy ano. U Markézanů byli muži tmaví, ženy a děti však světlé jako někteří Evropané. Naopak ženy novoguinejců byly na rozdíl od mužů hustě abstraktně tetovány.

Zřejmě nejatraktivnějšími lidmi díky tetování jsou bezvýhradně Nágové na východě Indie. Za nejestetičtější styl tetování je považováno polynéské tetování.⁶⁰ Pravděpodobně vzhledem ke své estetické funkci, bylo tetování oceněno jako tvůrčí forma umění.⁶¹ Zvláště v Japonsku se tetování stalo dovedností, která si dodnes získává zasloužený obdiv.⁶²

⁵⁵ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 13-14.

⁵⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 60-118.

⁵⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 43-46.

⁵⁸ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 14.

⁵⁹ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 19.

⁶⁰ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 89-165.

⁶¹ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 118.

⁶² RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 119.

2.3 Tetování jako ochranný prvek

Ochranná funkce tetování je typická především pro preliterární komunity, kde je silně zastoupen prvek magie a magického myšlení. Tatuáž má chránit jejího nositele před nebezpečím, či mu dodávat zvláštní schopnosti.⁶³

Ferguson a Procterová považují tuto funkci za jednu z primárních, protože jak píše: „*Jednou z primárních funkcí tetování mužů byla ochrana v bitvě. Tetování bylo skutečně ve spojení s provoláváním svatých modliteb, aby byli válečníci chráněni, zvláště ti vysoko postavení. Proces propichování kůže během předříkávání mohl modlitbou uchovat a zahalit vlastníka neustálou posvátnou ochranou*“.⁶⁴ Dále se zmiňují o tom, že jedním z nejrozšířenějších a nejsilnějších symbolických ochranných obrazů je drak.⁶⁵ Fiksa se s tímto vzorem setkává u kmene Ainu, který se živil lovem. Saze, které k tetování užívali, měly prý magickou sílu od božstva ohně a tím chránily jeho nositele.⁶⁶

První nezvratné důkazy o tetování jsou z Egypta. Zde se také poprvé projevuje magicko-náboženská funkce. Vzory boha Bese byly užívány jako ochranný amulet pro domácnost. Nějaký mytický význam měly zřejmě i tetováže na ledovém děvčeti, jež mělo s velkou pravděpodobností vysoké postavení, a které bylo nalezeno v pátém století.⁶⁷ Příkladem talismanů mohou být tetováže u Berberů, Tuaregů nebo beduínů. Ochraňovat nositele v životě i po smrti pak měly zřejmě i obrazce u mumií kultury Chimů z let 1100-1470, tatuáže u obyvatel pralesů Amazonie a Havaje.⁶⁸ Tetováže blesku, luny, či jitřenky na čelech a rtech Tarahumarů, indiánů v severozápadním Mexiku měly nosit štěstí.

Vzory u Čukčů z asijské Čukotky měly pro ženy působit jako kouzla proti neplodnosti. Stejně to řešilo i drávidské obyvatelstvo, které do pigmentu ještě navíc přidávalo mateřské mléko.⁶⁹

Tetování jako mocný amulet, je zažitou tradicí na území dnešní Barmy. Hlubší význam tatuáže podporuje již to, že na konci tetovacího nástroje je upevněna soška, jež představuje boha, který má sílu člověka ochraňovat. Tím, že je tímto

⁶³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 49.

⁶⁴ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 16.

⁶⁵ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 84.

⁶⁶ FIKSA, Radek. *Piercing. Žďár nad Sázavou*, 2005, s. 10.

⁶⁷ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 12.

⁶⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 54-136.

⁶⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 90-98.

nástrojem provázen tetovací proces, je jeho síla přenášena i do vzoru. Nejčastěji se užívala různá zvířata, geometrické tvary nebo tečky. Pokud se jednalo o motiv zvířete, mělo tetování dát nositeli vlastnosti tohoto živočicha. Například vodní živočichové měli mít moc chránit člověka a jeho obydlí před ohněm.⁷⁰

2.4 Tetování jako náboženský symbol

Svůj náboženský charakter tatuáž nepostrádá v křesťanství, ani v jiných náboženstvích, i když jeho čistě magická funkce se s poklesem religiozity značně vytrácí.⁷¹

Hemingson rozlišuje různé funkce tetování a mezi nimi i právě tetování jako symbol víry. Píše: „*Tetování slouží od pradávna jako vnější znak příslušnosti k určitému náboženství a známka hluboké oddanosti víře.*“ Podle něho byly nejoblíbenějšími motivy – kříže, andělé, holubice a jiné náboženské obrazy. Tvrdí, že tyto motivy patří i dodnes mezi nejoblíbenější.⁷²

Náboženské tetování, které původně vzniklo ze stigmatu (dále v kapitole 2.6 Tetování jako komunikační a identifikační prostředek), se vyskytovalo u řeckých a římských křesťanů. Jejich tetování se podobalo těm, jež si nosili poutníci do Svaté země, a s největší pravděpodobností sloužilo jako symbol křesťanské vzájemnosti a talisman proti zlu.⁷³ Různé tetováže bůžků a bájných zvířat najdeme však i v Indii. Tím se zřejmě nechal inspirovat kmen Newarů v Bhaktapuru, jejichž obyvatelé si nechávali vytetovat hinduistická božstva (Kršna, Lakšmí). Vzory tak měly duchovní význam. Tato představa vygradovala na Polynésii, kde bylo tetování dokonce považováno za svaté řemeslo, a mistři-tetovači byli přirovnáváni ke kněžím. I obyvatelstvo ze Samoy a Markézané považují své vzory za posvátné.⁷⁴

Časté uplatnění nalezla tetováž prý i jako vstupenka do posmrtného života.⁷⁵ Novější zmínku o takovém tetování máme od Mikuláše z Javor, který učil v Heidelbergu bohosloví. Lidé v 15. století se nechali řezat do kůže, aby usmířili boha podsvětí. Z podobných důvodů mohla být lékaři tetována i mrtvá těla v 16. století. Pohřební tetování nalézáme pak až na Aljašce, kde bylo prováděno vpichem

⁷⁰ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 10.

⁷¹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 49.

⁷² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 11.

⁷³ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 99.

⁷⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 99-148.

⁷⁵ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 49.

a vytažením nitě v oblasti kloubů a mělo tak ochránit ducha zemřelého a jeho vynašeče. Hvězdičky a měsíčky indických obyvatel měly mrtvým posloužit v nebi. Když žena u barmského etnika zemřela bez vytetovaných kruhů na krku, byla zde velká pravděpodobnost, že bude poslána ke zlým duchům. Kajanky měly těla pokryta geometrickými a zoomorfními tvary, aby byly ochráněny proti nemocem i po smrti a ženy Kenjahů Long Glat věřily, že když budou skarifikované, mohou se po smrti vykoupat v mytické řece Telang Julan.⁷⁶ Jiné zmínky říkají, že manželé manželek tohoto kmene mohli pro své ženy vybrat tetování, aby je našli na onom světě. Hinduisté Bengálska se zase nechávali označit, aby byli po smrti nalezeni svými příbuznými a lidé kmene Hades věřili, že ženy, které nemají tetování, budou po smrti na kousky roztrhány jinými ženami a podány jako krmě pro bohy.⁷⁷ Jistou zvláštností je také smuteční tetování na ostrově Maui, jež má být památkou na zemřelého.⁷⁸

Na světě nalezneme malá ohniska, kde se z tohoto důvodu lidé nechávají tetovat i dnes. Jde o kmeny v Jižní Americe, severní Africe, indické části asijského kontinentu, Barmy a Nepálu. Zde se říká, že kdo si nechá udělat tetování, může tetování prodat v ráji.⁷⁹

2.5 Tetování jako lék a prevence

Funkce léčebně-preventivní je nejspíše jednou z nejstarších. Důkazem je alpská mumie přezdívána Ötzi, jež měla tetování kolem kloubů a akupunktorních míst. Vedle Ötziho jsou pak nejstarší dochovanou památkou s touto funkcí egyptské mumie.

Léčebně-preventivní funkce se velmi blízce prolíná s funkcí magicko-náboženskou, která je předmětem předchozích dvou kapitol. Rychlík se vzhledem k této funkci vyjadřuje o tetování na Borneu, které bylo na prstech a zápěstích obyvatelů a mělo odhánět řadu chorob. Dalším příkladem jsou nomádské kmeny v Jemenu a africkém Maghrebu, které vylepšovaly své obličejové a dlaně ve snaze vyléčit oční choroby. Stejně jako tomu bylo u Inuitů nebo Číňanů.⁸⁰ Dále je možné jmenovat skarifikace u Berberů, Tuaregů nebo beduinů, potetované mumie kultury Chimů z let 1100-1470, obyvatel pralesů Amazonie a Havaje, tetováže blesku, luny, či jitřenky na čelech a rtech Tarahumarů, vzory u Čukčů z asijské Čukotky

⁷⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 41-111.

⁷⁷ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 12.

⁷⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 136.

⁷⁹ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 17.

⁸⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 49-51.

a drávidského obyvatelstva. Léčebnou tatuáž měli také sibiřští šamani kolem bederní páteře. O iráckém tetování víme, že mělo léčit neplodnost, revma či výrony. Léčba vpichy a prošíváním byla běžná i u Eskymáků. Ti bolavá místa potečkovávali a nechávali vytékat blahodárnou krev.⁸¹ Podobné praktiky lze sledovat u kmenů v Súdánu, kteří tetovali i malé děti a kmeny v jižní Africe, a kteří tak činili v domnění, že tím posílí svou imunitu. Tetování mělo svou léčebnou moc dokonce i ve starověkém Římě.

Do této funkce tetování lze zařadit i tetování Ainů, u nichž byla tatuáž jakýmsi „artefaktem“ zaručujícím věčné mládí.⁸²

Nejčastěji propichovanými částmi těla byla ústa, nosní dírky, oči a uši, které jelikož jsou branami do těla, stávají se nejvíce zranitelné vůči působení nadpřirozených sil.⁸³

Léčebně-preventivní funkce tetování v dnešní společnosti podle Rychlíka bezesporu zanikla. Důvodem mohou být zdravotní rizika, která se zde ve spojitosti s tetováním vyskytovala v 19. století. V tu dobu byla na vrcholu syfilida a tatérské salóny, vzhledem k jejich infekčnosti (nástroje se nesterilizovaly, na jehly se plivalo), byly skvělým místem pro její rozšíření. Příčinou samozřejmě byly i další nemoci – HIV, žloutenka nebo jen běžná kožní alergie a různé infekce.⁸⁴

Poněkud jiný názor na to má Fiksa, který píše: „*Tetování za účelem léčby není pouze stínem minulosti. Televizní stanice BBC v nedávné době uveřejnila skutečnost, že vědci texaské A&M University a chemického inženýrského institutu Penn University vyvinuli tzv. tetování pro diabetiky. Jedná se o tetování, které je schopné sledovat hladinu cukru v krvi a vyslat varovné signály...*“.⁸⁵

2.6 Tetování jako komunikační a identifikační prostředek

Pokud mluvíme o tom, že tetování vyjadřuje naše pocity, názory a postoje, jedná se o komunikační a identifikační funkci. Tato komunikace s okolím skrze tatuáž však nemusí být vždy pozitivní. Patří sem totiž i stigmatizace, která rozhodně není

⁸¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 42-136.

⁸² FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 10-14.

⁸³ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 72.

⁸⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 51.

⁸⁵ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 14-15.

dobrovolným vylepšením těla. Stejně tomu může být i u identifikační funkce, kam patří například identifikační čísla na rukou obětí koncentračních táborů. Dobrovolnou identifikační tatuáží je pak ta, kterou nalézáme v různých vězeňských a jiných subkulturách.

Ještě dříve než tetování, jako stigma vzniklo cejchování, které má stejnou funkci, tedy jako stigmatizace otroků a zajatců, ale poněkud jiný průběh – jde o vypalování značek. Tento symbol měl otrok na čele, aby bylo zřejmé, kterého je pána.⁸⁶ Co se týče stigmatizace, nebyla v historii skarifikace nijak ojedinělá. Otroci a zločinci byli značeni již v řecké a římské společnosti.⁸⁷

Do Řecka se ono *stigma* dostalo zřejmě z Persie, avšak už se také pak i v Římě nejednalo o vypalování (cejchována rozpáleným železem byla zvířata), ale o tatuáž. Řekové tetovali na čele zajatce ze Samu, buďto svými značkami, nebo značkami svých nepřátel, podobně jako tak činili s aténskými vězni.⁸⁸

Lékaři mimo jiné užívali techniky k odstranění tetování jako například směs vápna, jedlé sody, pepře, medu a dalších substancí (nicméně právě Dioskúridés a Galénos doporučovali spíše léčivo z pryskyřníku). Scribonius Largus doporučoval mast z rozdrcených brouků puchýřníků lékařských smíšených se sírou, voskem a olejem a Marcellus by dal na ránu holubí trus s octem.

Gaius Patronius se zmiňuje o značkách „F“ a „FGV“, které měly u otroka značit, že zřejmě prchá pryč od svého majitele.

Trestanecké značení mělo tři podoby: vytetovaný druh deliktu, symbol vládce nebo autority, či druh trestu. *Stigmata* se v řeckém a římském křesťanství postupně proměnila v projev úcty, odvahy a pravdy, jen pokud se jednalo o náboženské symboly spojované s touto komunitou.⁸⁹

Stigmatizováni byli i otroci ve starobylém meziřící Eufratu a Tigridu. V pozdním středověku a novověku byli značeni arcizločinci lilí na rameni, ve Francii galejníci značkou GAL a ti, kteří měli nucené práce, značkou TF.⁹⁰ Tetování jako trest pak dále nalézáme u Indiánů. Proviněné obyvatelstvo na Yucatanu bylo za trest

⁸⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 39.

⁸⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 51-53.

⁸⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 49-53.

⁸⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 49-53.

⁹⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 53.

potetováno na celém obličejí, což mělo být velkou potupou. V Karibiku byl dokonce hanebně označen i Gonzalo de Guerrero, který zde 1511 ztroskotal.⁹¹

Další zmínky o takových trestech jsou z Číny, kde byli označeni lidé nečistí, poskvrnění a necivilizovaní. První nedatované zákoníky z éry Čou se zmiňují o lidu Miao, který fyzické tresty jako tetování, a mimochodem i uříznutí uší nebo varlat, užíval více než trestů jiných, například uvěznění. Zákoník z dynastie Jüan dokonce uvádí typy tetování za jednotlivé zločiny. Například za cizoložství byl muž (není známo, zda tomu bylo i u žen) popsán na obličejí. Trestem se stalo tetování i v Japonsku, o čemž se zmiňuje kronika Nihon šoki. V 17. století byli tetováni i ti, kteří odmítli spáchat *harakiri*, žebráci, kejklíři či prostitutky.⁹²

Rychlík nás ujišťuje, že „komunikační a identifikační funkce tetování se nemusí pojít jen s takto negativními konotacemi“. Lidé dávali svým tetováním najevo i pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech, svých válečných a loveckých schopnostech a výjimečných činech.⁹³

Lovecké úspěchy mužů označovalo arktické tetování u Eskymáků.

Nejznámějšími příklady zjizvení, které zdůrazňovalo odolnost jedince, byli obyvatelé „Černé Afriky“. Jižní a severní Amerika nebyla výjimkou. Nejvíce potetovaní lidé byli považováni za nejstatečnější. Pravděpodobně díky tomu o jak bolestivý proces se jednalo, a proto, že šlo o válečnická tetování. Stejně tomu bylo u Siouxů, Ottawů, Kríů, Sauků, Irokézů, Menominiů nebo Mikmeků. Jeden z irokézských náčelníků měl na těle dokonce šedesát zářezů – jeden za každého zabitého nepřítele. Čikasové se zdobili modrými značkami na prsou a pažích nebo tomahavkem na levém rameni, pokud se jednalo o mimořádný čin.⁹⁴ Vynikající válečníci Chickasawi s tímto označením dokonce nemohli být veřejně poniženi, ani nesměli být nuceni trpět.⁹⁵

V Thajsku pokud bojovník získal určitý počet lebek nepřátel, mohl být tetován na hrudi a rukách. Dalšími lovci lebek, jež byli za své skutky takto odměňováni,

⁹¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 63.

⁹² RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 95-115.

⁹³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 51-54.

⁹⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 61-88.

⁹⁵ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 17.

byla filipínská etnika.⁹⁶ Nejvýrazněji tetovanými obyvateli z této příčiny byli obyvatelé Indonésie, Dajakové, kteří též vykonávali lov lebek.

Další bojové značky nalzáme u Kajanů, kteří měli poznačené tváře u čelistí, hrdla, předloktí, stehna, lýtka i hrud' jako doklad o válečnických zkušenostech a projevenou odvalu. Obyvatelé, respektive válečníci Mangarevy, mívali vytetovaný pruh od ucha k uchu přes nos. I tetování na Novém Zélandu, u Maorů, bylo zdrojem válečnickovy hrdosti. Jejich tatuáž *moko* byla pro protivníky o to hrozivější (a pro ženy o to přitažlivější), protože byla na části těla, jíž komunikujeme – obličejí. Tetována samozřejmě nebyla jen hlava. Bojovníci z Aucklandu měli znaky pokryté obě pŕlky pozadí a nohy až ke kolenům.⁹⁷

Hemingson se zmiňuje, že „*málokterá symbolika má v tetováži stejně dlouhou a pestrou historii jako ta vojenská*“. K vojenským motivům řadí znaky armádních jednotek, státní vlajky a symboly různých druhů ozbrojených sil.⁹⁸ Dle toho je možné usuzovat, že všechny funkce jsou skutečně provázány, a proto tyto fenomény Rychlík řadí mezi funkce sociálně-skupinové, kterým se bude věnovat následující kapitola.⁹⁹

2.7 Tetování jako skupinový znak

Další funkcí tetování je funkce sociálně-skupinová. Tatuáž je zde znakem příslušnosti k určité skupině a rozličným kmenovým, společenským, profesním nebo náboženským komunitám. Specifické tatuáže jsou nalzány u různých fotbalových, pouličních nebo motorkářských gangů, u ruské a japonské mafie či u skinhead. Někteří lidé vnímají tetováž ve spojitosti se zločinností, jinde je tetováž symbolem pýchy, například co se elitních vojenských útvarů týče. Skarifikace může být odznakem dočasných skupin ve sféře popkultury nebo doživotního členství v různých skupinách.¹⁰⁰

Roku 2005 byla v Peru nalezena mumie tzv. Paní Cao. Ta měla vytetovány hady, pavouky, ptáky a kraby na kloubech i předloktí. Dle archeologa Régula Franco Jordána byly tyto vzory znakem zemědělských kultů Mochiků.¹⁰¹ Původní obyvatelstvo

⁹⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 105.

⁹⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 102-158.

⁹⁸ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 12.

⁹⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 54.

¹⁰⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 54-55.

¹⁰¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 67.

Nového světa si spíše než na zvířecích motivech, dalo záležet na geometrických tvarech, které byly mimo jiné rozlišovacím znakem, jež odlišoval „lidi“ od nelidí, tedy znakem kmene.

Kmenovými značkami se pyšnily i kmeny v kanadské Britské Kolumbii. Příslušnost k Tonganům, Maršalanům nebo Gilbertanům vyjadřovaly i polynéské obrazce.¹⁰² Ferguson a Procterová se zmiňují o kmenech Ibanů a Dajaků, kteří žijí na části Bornea a jejich kmenové skupiny se liší právě druhem tetování nebo výběrem části těla pro aplikaci tatuáže.¹⁰³

Tetováže u Cipevajů a Quapawů obsahují zvířecí motivy jako znaky totemu, k němuž patřili. Tetování totemu bylo na severozápadním pobřeží USA velmi hojně rozšířeno. Mezi těmito kmeny excelují Kaigani-Haidové, jejichž každý symbol, který se nacházel především na rukou, měl svůj smysl. U indiánů celého regionu byly typické emblémy totemových zvířat. Podle zvířete lidé poznali, ke kterému totemu člověk patří. Objevovaly se zde motivy pozemských, mořských, létajících tvorů nebo věcí. Byly na kánoích, dekách, domech, sloupech i na kůži. Totem také nejčastěji vyjadřují malby u kmenů v Austrálii, Melanésii a Mikronésii.

Nejznámější ornamentiku Jižní Ameriky nabízí kmen Kačuejů, jejichž malby plní funkci jako erby. Rodové erby byly hojně rozšířeny i mezi severoamerickými indiány a floridskými a virginskými domorodci. Všichni obyvatelé těchto kmenů mají značky na zádech, aby ukázali, odkud pocházejí. Haidové, Tlingité, Cimšjané, Kwakiutlové, Nutkové, Selišové, Bellakulové také nosí tetování spjaté s erbem, které je tak výlučné a nezczitelné. Jména svých pánů a měst si nechávalo tetovat thajské obyvatelstvo. Koncem 18. století to nařídil král Bangkoku Phra Phutthayotfa (Rama I.).¹⁰⁴ Bojovníci Markézanů nosili též erbovní znaky rodu. Tato tradice šokovala Hermana Melvilleho, jenž žil pár týdnů s Markézany a díky tomu napsal autobiografický román, v němž popisuje ono tetování.

Tetování Ainů označuje příbuznost žen s náčelníky vesnic. Maorské tetování *moko* poskytuje údaje o otcově a matčině rodu.

¹⁰² RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 69-131.

¹⁰³ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 16.

¹⁰⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 80-165.

Tatuáže čísel a jmen pluků využívaných v armádě nalézáme u Liangů. Vojáci mohli být tetováni z více důvodů – aby nezběhli nebo aby byli řádně identifikováni při padnutí v boji.¹⁰⁵ Hemingson se k vojenskému tetování zmiňuje takto: „Na západě už dvě stě let a všude jinde ve světě mnoho tisíc let si vojáci všech armád tradičně dávají vytetovat určité motivy, kterými dávají najevo svou příslušnost ke konkrétní části vojska a národní hrdost. K vojenským motivům patří znaky armádních jednotek, státní vlajky a symboly různých druhů ozbrojených sil.“¹⁰⁶

Typickými nositeli tatuáží byli také námořníci. Zmínky o tom jsou, i přes Cookovy výpravy, do 18. století chabé. Archivy z konce osmnáctého a začátkem devatenáctého století však udávají informace o nárůstu oblíbenosti tetování. Nejčastěji se inspirovali polynéským tetováním, které patřilo k nejestetičtějším stylům na světě.¹⁰⁷ Právě námořníci se nejvíce podíleli na oživení zájmu o tetování. Typickými znaky byly srdce, iniciály, dívky, havajské krásky, mořské panny, kotvy, lodě s napnutým plachtovým, náhrobky, kompas, státní vlajky, vojenské insignie, žraloci, želvy, delfíni, velryby nebo různá motta. Tyto symboly jsou dnes označovány jako tradiční tetování.¹⁰⁸ Pokud námořník navštívil Honolulu, bylo pravděpodobné, že se vrátil s vytetovanou tanečnicí *hula* na bicepsu.

Koncem 19. století už měl tetování téměř každý námořník.¹⁰⁹ Nechali se tetovat i námořníci, kteří navštěvovali Palestinu. Tetování bylo zkrátka suvenýrem ze zámořského dobrodružství a i určitou motivací navštívit zajímavá místa a takovou památku si přivést. Nejprve šlo o módu, později už o tradice. Zprvu se nechávali tetovat domorodými tetovači, později prováděli tetování sami nebo se značili navzájem. Námořník bez tetování nebyl způsobilý k námořní plavbě. Po druhé světové válce se zájem o námořnická tetování ještě zvýšil, protože byl „odznakem sounáležitosti“ k námořnictvu. Takovým „tetovaným divem“ byl námořník John Rutherford, který byl násilně tetován na Novém Zélandě. Teprve poté se mohl stát součástí kmene.¹¹⁰

¹⁰⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 97-158.

¹⁰⁶ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 12.

¹⁰⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 130.

¹⁰⁸ FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou, 2005, s. 17.

¹⁰⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 172-174.

¹¹⁰ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 20-23.

„Na přelomu 20. století bylo podle odhadů potetovaných přes 90% členů britského Královského námořnictva, přičemž náměty sahaly od mořských panen a kotev až po realistické obrazy lodí, na kterých jejich nositelé sloužili“.¹¹¹

Druhou tetovanou skupinou za renesance v tetování byli cirkusáci. Mezi krotiteli, hadími ženami a liliputy, člověk našel i tetované podivíny. Hlavní hvězdou takového cirkusu byl v 19. století albánský Řek Géorgios Konstantin alias Princ Constantine. Jeho tělo bylo celé poseto tetováním, že i když byl nahý, vypadal, jako by byl oděn v pohádkově vyšívaném obleku. Měl na sobě celkem 388 figurálních tetováží.¹¹² Tím, že takto působil, vytvořil novou profesi a ovlivnil styl tetování. Ještě větší kreaturou v rámci tohoto povolání byl major Horace Ridler známý jako Velký Omi, který si nechal vytetovat černě pruhované zebry přes celé tělo. Na konci devatenáctého a začátku dvacátého století měl již každý cirkus vlastního tatéra. Jejich nejčastějšími návštěvníky byli právě námořníci. První tetovací salóny tak vznikaly v přístavech a přímořských letoviscích, kde upoutávaly pozornost potenciálních zákazníků.¹¹³

Třetí skupinou jsou kriminálníci, kteří tak činí z důvodů, aby byli považováni za správné lupiče. Poměrně pověstné byly značky v ruských gulazích a kriminálech. Slavné jsou též *tagy*, *inks* a *tats* z amerických věznic, které měly odkazovat ke gangům. Vytetované AB, svastiky nebo dvojité ostré blesky jsou rasistickým odkazem gangu Aryan Brotherhood. Tetováže BGF, černý drak, zkřížené šavle nebo brokovnice nosila černošská Black Guerilla Family a celozádové kěrky, NF, LNF, či sombrero s dýkou zase mexická La Nuestra Familia.¹¹⁴

Tato funkce se projevuje i začátkem 20. století. Tetování je zaměřeno na vojáky i dělnickou třídu. Duchoslav Panýrek sbíral v nemocnicích Červeného kříže v Praze vzorky vojenských tetováží. Josef Šejnora se v učebnici *Kriminální psychologie* věnoval tomu, jaké symboly nalézáme právě u kriminálníků. Během druhé světové války se američtí vojáci nechávali značit vlasteneckými obrázky. Franklin Delano Roosevelt měl na prsou dokonce rodový znak.¹¹⁵

¹¹¹ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 12.

¹¹² RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 181.

¹¹³ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 26.

¹¹⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 181.

¹¹⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 186-190.

2.8 Tetování jako status

Předposlední funkcí je funkce statutárně-hierarchická. Rychlík se zmiňuje, že na ni navazuje, či se s ní překrývá funkce rozlišovací, protože jak dále píše: „Podle druhu zdobení bylo možno zjistit společenský status člověka, jeho věkové zařazení či stupeň jeho postavení v tajných společnostech apod.“¹¹⁶ S tímto faktem, že tetování je znakem společenského statusu, byla obeznámena celá společnost.¹¹⁷

Ferguson a Procterová se v souvislosti s touto funkcí zmiňují o starobylém Řecku, kde bylo tetování na jednu stranu používáno k označení otroků a kriminálních (a ojediněle se našli tetovaní muži z bohatých rodin) a na druhou stranu se objevily i tatuáže, jež byly symbolem šlechty.¹¹⁸

Tetováž byla většinou tím složitější a rozsáhlejší, čím výše v hierarchickém žebříčku člověk byl.¹¹⁹ Dokladem může být tetování na západě Severní Ameriky. Vysoké postavení se zde odráželo v mnohem vybroušenější figurativní kresbě ženských těl, než tomu bylo u ostatních.¹²⁰ Dalším příkladem je preliterární společenství Areoi, jehož hierarchický systém se skládal ze sedmi stupňů. Sociální hierarchie byla za pomoci tetování rozlišována též u Maorů, Dajaků z Bornea, Irokézů a Čukčů.¹²¹ Z maorského *moko* se dali vyčíst nejen všichni předkové z matčiny a otcovy strany, ale také kam se člověk politicky, společensky a vojensky řadil a z tetování na Borneu bychom mohli zjistit, kolik lidských hlav válečník ulovil.¹²²

Bolestivé rituály tamějších společenství však nebyly jen dokladem statusu, nýbrž i vyznačením manželského stavu. Vdané ženy na Markézách byly poznačeny na pravé a levé noze, ženy Inuitů na bradách a lících a ženy Ainů na rtech.¹²³ Rodinný stav označovaly též linky na bradách žen na západě Severní Ameriky.¹²⁴

Tatuáž také odlišovala věkové stupně. Dívky na Palauských ostrovech získaly tetování pohlavních orgánů v době, kdy dosáhly sexuální zralosti,

¹¹⁶ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 57.

¹¹⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 57.

¹¹⁸ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 13.

¹¹⁹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 58.

¹²⁰ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 17.

¹²¹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 58.

¹²² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 10-11.

¹²³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 58.

¹²⁴ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha, 1998, s. 17.

Inuitky v době první menstruace. Žena v Pacifiku se nemohla stát matkou, dokud nezískala odpovídající tetování.

Tato funkce se však neobjevuje pouze u preliterárních společenství. Je například doklad o tom, že v roce 1995 měl jistý voják James Beurmeister získat černou pavučinu za zavraždění černošského páru. Tento muž zřejmě nebyl pouze členem elitní výsadkové divize, ale také divizních skinheadů, pro které jsou takové pohnutky k tetování typické.¹²⁵

O moderní době západního světa lze tedy říci, že člověk se mohl víceméně svobodně rozhodnout, kdežto tetováž v rámci komunity vyžadovala vždy svolení nebo nařízení vůdce či jiné společenské autority.¹²⁶

2.9 Tetování jako znak osobitosti

Individualizační funkce je poslední a jedinečnou funkcí tetování. Protože je tatuáž součástí těla, slouží též jako znak osobitosti. Tato funkce má svůj původ již u preliterárních komunit. Například maorské *moko* bylo u každého nositele tak jedinečné, že mohlo být užíváno k podpisu důležitých listin. Kontrakt tak byl magicky ochráněn a vlastně i skutečně ochráněn, protože bylo velmi obtížné zfalšovat maorský osobní tetovací ornament. Dnešní osobní vzory se váží k zájmům, jménům a přezdívkám, znamením zvěrokruhu, členstvím v různých skupinách. Dá se tedy říci, že tetování je jakýmsi osobním *curriculum vitae*.¹²⁷

¹²⁵ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s 57-59.

¹²⁶ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 11.

¹²⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s 59-60.

3. Postup při výběru motivu a jeho aplikaci

Následující kapitola je věnována postupu při výběru motivu a jeho aplikaci. Je důležité si uvědomit, že tetování je trvalým vpravením barvy či jiného pigmentu do kůže¹²⁸, která je ochranným krytem lidského těla.¹²⁹ Částičky barviva vniknou pod pokožku, epidermis, do vrstvy na rozhraní pokožky a škály, kde se nachází četné krevní a mízní cévky, žilky, nervová zakončení a vlasové kořínky. Poranění kůže ihned přivolá na pomoc bílé krvinky, které rozhodnou o tom, zda se vytvoří jizvová tkáň nebo dojde k infekci a tím k vytlačení částice na povrch.¹³⁰ Výběr nástroje a barvy je tedy rozhodující pro uchycení pigmentu.

3.1 Nástroj a barva

Nástroj k tetování by měl být dost ostrý na to, aby dokázal vniknout do kůže. Do roku 1892 se užívalo výhradně přírodních materiálů, člověkem vytvořených jednoduchých nástrojů a tetovalo se ručně.¹³¹ Užívala se dláta, děrované jehly, ostrá dřívka, lastury, opracované zuby, kůstky, kovové pilky.¹³² Abipóni užívali k tetování ostrý trn kaktusu.¹³³ Dnes používají všechny moderní tetovací salóny elektrické strojky. První elektrická tetovací mašinka *tattaugraph* byla patentována newyorským tetovačem Samuelem O'Reillym v roce 1891.¹³⁴

Tetovací barva by měla obsahovat částice pigmentu a nosný roztok. Moderním barvivem jsou tedy vesměs inertní soli nebo oxidy různých kovů. Užívají se barvy na bázi uhlíku, například uhelný mour, který vzniká spalováním živočišných tuků nebo částice oxidu titaničitého v bělobě. Jako nosný roztok lze užít vodu, třtinovou šťávu moč, líh, glycerin nebo výtažek z vilínu. Dnešní tatěři si kupují barvy již namíchané a rozpuštěné v roztoku.¹³⁵ Dříve byla samozřejmě užívána zcela přírodní barviva, nejčastěji saze s příměsí oleje.¹³⁶

¹²⁸ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 16.

¹²⁹ FIKSA, Radek. *Tetování. Žďár nad Sázavou*, 2011, s. 41.

¹³⁰ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 16-17.

¹³¹ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 18.

¹³² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 28-29.

¹³³ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 73.

¹³⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha, 2014, s. 173.

¹³⁵ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 18.

¹³⁶ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha, 2005, s. 28-29.

3.2 Místo

Při výběru umístění tetováže se může člověk orientovat různě. Někteří zvolí místo hned, jiní o něm budou více uvažovat a brát v potaz všechna pro a proti. Hemingson se ve své knize o tetování věnuje deseti nejoblíbenějším místům pro tetování. U určitých míst tak vyjasňuje motivaci pro výběr konkrétní plochy.

Bedra jsou podle autora mimořádně oblíbená u žen, které se tetují poprvé. V kanceláři může motiv být skryt a ukáže se až před milencem nebo na pláži, kde žena potřebuje být smyslnou. Oblíbené místo pro mladé dívky je též zápěstí, které lze také velmi dobře skrýt, a to pod hodinkami nebo náramkem. Hrudník je mužskou záležitostí, protože jej opticky zvětšuje, prsa zase dámskou, protože jsou jistou sexuální návnadou a opět snadno utajitelná. Dalšími nejoblíbenějšími místy jsou ruce, paže, záda, kotník, nárt a samozřejmě krk.

Jak z předchozího textu vyplývá, mnozí se rozhodují podle toho, jak tetování na určitém místě působí nejen na ně samé, ale i na ostatní členy společnosti. Tatuáž totiž může odradit například potenciální zaměstnavatele.¹³⁷ Zaměstnavatel má právo mluvit do vzhledu lidí, které zaměstnává. Viditelné tetování může zakázat, pokud zaměstnanec přichází do kontaktu s klienty. Tam, kde se tetování netoleruje, zejména v bankovníctví, ekonomice a podobně je tedy zřejmé, že se zaměstnanec, pokud tatuáž plánuje, zřejmě nenechá tetovat na viditelném místě a vybírá takové plochy, které může skrýt pod doplňkem nebo oblečením. K nejnápadnějším místům vedle obličeje řadí Fiksa krk, i když dodává, že i zde je možnost tetování zakrýt pomocí moderního stříhu límečku.

Rozhodující roli pak samozřejmě hraje i bolestivost místa na těle. I když nelze stanovit žádné všeobecně platné závěry, lze jmenovat určité zákonitosti, co se bolestivosti ploch na těle týče.¹³⁸ Nejvíce to bolí tam, kde je nejméně tuku a nejvíce nervových zakončení. Jedná se tedy především o obličej, hrudník, lopatky, páteř, lokty, genitálie, nártý a kotníky.¹³⁹

¹³⁷ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 22-23.

¹³⁸ FIKSA, Radek. *Tetování. Žďár nad Sázavou*, 2011, s. 26-37.

¹³⁹ Kde tetování nejvíce bolí? *Tetování & Tattoo: Kérky.cz* [online]. Magazín o tetování Kerky.cz, 2008, 23. 11. 2008 [cit. 2015-12-26]. Dostupné z: <http://kerky.cz/styl/kde-tetovani-nejvice-boli/>.

3.3 Motiv

Jelikož tetováž představuje permanentní zásah do kůže a jeho odstranění je problematické, měl by být výběru motivu věnován patřičný čas. Tetování by mělo mít pro každého hluboký symbolický význam, i přesto, že se najdou tací, kteří vybírají obrázky až v salónu – váže se na něco, něco připomíná nebo asociuje.¹⁴⁰

Pokud se nejedná o vlastní námět, mohou se zájemci inspirovat knihami a časopisy, internetem, známými osobnostmi nebo přímo originálními pracemi tatérů.

Co se týká knih, lze sáhnout po přehledně zpracovaném Katalogu motivů od Hemingsona, který nabízí přehlednou nabídku symbolů, řazených do témat: láska, příroda, osud, hudba, magie, zvířata, zvěrokruh, sluneční soustava, vlastenectví, anarchie, vojenství, heraldika, smrt, víra a spiritualita, mytické bytosti, štěstí, námořnictví a nápisy. Pod každým tímto tématem je k nalezení určitý přehled motivů s jejich významy a původem.¹⁴¹

Tak například „*okvětní plátky lilii evokují čistotu, nevinnost a panenství, tvar liliového květu ale navozuje i asociace s erotickou láskou a plozením. V křesťanské liturgii je symbolem Velikonoc a Krista, vzkříšení a nesmrtelnosti. Lotos je na Východě podobně silným symbolem jako růže na Západě. Má prominentní místo v indických a čínských mýtech o stvoření světa, také Buddha se prý vznesl v lotosovém květu. Lotos symbolizuje znovuzrození, ale nemá jen náboženský význam, představuje dobro, pravdu a krásu a vyjadřuje šťastný osud, vnitřní mír a znovuzrození.*“¹⁴²

Pokud někdo chce sáhnout po knize s motivy, která uvádí především historické symboly a jejich kontext, může sáhnout také po Watkinsonově knize Tetování, která obsahuje kolem devadesáti stran symbolů a mapy zmiňovaných kultur.

Tak například u symbolu Višnu Watkins píše: „*V hinduistické náboženské filozofii tvořil bůh Višnu spolu s Brahmou a Šivou trojici, která znamenala narození, život a smrt, tedy tři aspekty lidské existence. Višnu byl nejvyšší bytostí, z níž vznikli Brahma, nositel života, a Šiva, jeho ničitel. Višnu je téměř vždy*

¹⁴⁰ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 19.

¹⁴¹ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, 224 s.

¹⁴² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 92.

zpodobňován se čtyřmi pažemi. Dvě končetiny vpředu představují fyzickou přítomnost, dvě končetiny vzadu jeho místo v duchovním světě. ¹⁴³

Z dostupných periodik lze využít například Tatto Art Magazin Tetování¹⁴⁴ nebo Bodyart magazin¹⁴⁵. Co se týká internetových stránek, nenabízí snad žádný ucelený katalog motivů v podobném duchu, jako je tomu u volně přístupných knih, například u Hemingsona. Jak píše Fiksa: „*Hledání motivů je nekonečné, jako je nekonečný internet sám.*“¹⁴⁶ Vhodné je vyhledat si webové stránky tetovacích salonů a navštívit jejich galerii. Tím si klient rozšíří přehled o motivech, ale také o kvalitě práce každého studia.

3.4 Tetovací salon

Při návštěvě studia je vhodné si nejprve promluvit s tatérem. Z vlastních dotazů by měl mít návštěvník možnost dozvědět se něco o jeho profesionalitě, případně školení. Tatér by měl být schopen odpovědět na všechny otázky týkající se jeho praxe. Měl by umět objasnit podstatu tetování, jak a čím se provádí, jaká jsou rizika a komplikace, jak dlouho se tetování hojí, jak je ve studiu dodržována hygiena, jak dlouho a jakým způsobem se starat o tetování a podobně. Z komunikace pak lze vyčíst, zda tatér ví jen to, co lze vyčíst z knih nebo zda má skutečně bohaté profesní zkušenosti.

V profesionálním tetovacím studiu je povinností prohlášení s osobními údaji, které musí návštěvník podepsat.

Studio by mělo být čisté, prostředí i nástroje by měly být vydezinfikovány, aby nedošlo k přenosu mikroorganismů a virů do kůže. Ve studiu by neměla být přítomna zvířata, ani prostory pro výkon dalšího povolání, například kadeřnictví. Samozřejmostí je zákaz kouření. Profesionální studia by měla být vybavena širokou nabídkou motivů pro tetování, ale také by měla být schopna vytvořit motiv dle představ zákazníka. Aplikace by měla být provedena jednorázovou sterilní jehlou vytaženou ze sterilního sáčku. Tetovač by měl mít jednorázové pudrové rukavice. K aplikaci užívá speciální tetovací pigmenty.¹⁴⁷ Zcela nové barvy by měl před očima zákazníka nalít

¹⁴³ WATKINS, Jack. *Tetování: symboly a významy*. Praha, 2011, s. 74.

¹⁴⁴ TATTO ART MAGAZIN TETOVÁNÍ. Česká republika: Libor Šmehlík – INDEX, 2000-2013. ISSN 1213-0672.

¹⁴⁵ BODYART MAGAZÍN: TETOVÁNÍ, PIERCING, MÓDA, EXTRAVAGANCE, UNDERGROUND. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005-2011. ISSN 1801-495X.

¹⁴⁶ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 57.

¹⁴⁷ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 68-72.

do nepoužitých jednorázových kalíšků.¹⁴⁸ Před aplikací by měl zákazníka poučit o péči a možných komplikacích a zodpoví veškeré dotazy. Po aplikaci by měl místo dezinfikovat, zalepit fólií, jehlu vyhodit a kontaminovaný materiál vydezinfikovat.¹⁴⁹ Tatér by měl být schopen splnit zákaznickovy požadavky i nad rámec těch základních. Pokud nedokáže vyhovět těmto požadavkům nebo nejeví snahu, měl by zákazník tetovací salon ihned opustit.¹⁵⁰

3.5 Cena

Cena odvedené práce tatéra není v každém salonu stejná. Konečnou cenu ovlivňuje velká řada faktorů. Vnějšími faktory může být cena nájemného daného salonu, originalita motivů (motiv vytvořený na míru se odrazí v ceně), profesionalita personálu ale také volené místo pro symbol.¹⁵¹

Hemingson doporučuje, vzpomenout si pro hrubou představu o celkové ceně na matematiku a výpočet obsahu hmoty. „*Pěticentimetrová tetováž motýla měří zhruba $5 \times 5 \text{ cm}$, čili 25 cm^2 . Obrázek velký $10 \times 10 \text{ cm}$ už ale pokryje plochu čtyřikrát větší, celých 100 cm^2 . Tatér vám asi nenaučtuje přímo čtyřikrát tolik, ale další čas potřebný na potetování čtyřikrát větší plochy se v ceně určitě odrazí.*“¹⁵²

3.6 Komplikace

Tetování je zásahem, který se nemusí obejít bez komplikací. Člověk, který se chce nechat tetovat, by se měl předem zamyslet nad tím, zda nepatří do škály osob, kterým by se tato úprava mohla vymstít. Fiksa ve své knize jmenuje několik okolností, které mohou zkomplikovat průběh tetování a kterým by zřejmě každý zájemce o tetování měl věnovat pozornost.

Zákazník by v žádném případě neměl trpět žádnou krevní, kožní nebo infekční chorobou. Některá onemocnění srdce nebo krevního oběhu by mohla vyvolat akutní šok. Bez potíží se nemusí obejít ani epileptici, u kterých by průběh celé operace mohl vyvolat záchvat. Lidé se špatnou srážlivostí krve by tuto operaci neměli prodělávat vůbec. Na pozoru by měli být i diabetici, kteří jsou náchylnější

¹⁴⁸ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 25.

¹⁴⁹ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 68-72.

¹⁵⁰ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 25.

¹⁵¹ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 72-73.

¹⁵² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 27.

k bakteriálním infekcím. Podobně špatně mohou snášet tatuáž lidé se slabým imunitním systémem, nebo ti, kteří prodělali onemocnění jater. Těhotné ženy se nemusí bát, že by operace vyvolala potrat, měly by si však velmi rozmyslet, kam si motiv nechají aplikovat. U nich je též možný nevyvážený imunitní systém, jelikož je žena v neustálém stresu, takže se doporučuje spíše vydržet pár měsíců. Obzvláště opatrní by měli být ti, kteří trpí alergiemi, protože alergická reakce nemusí vyvolat jen vyrážku, ale i ošklivý šok. Před aplikací se zakazuje užívat léky tišící bolest, alkohol a drogy. U nich je účinek vždy opačný, než očekáváme. Nedoporučuje se také tetovat přes znaménka, která mohou být rakovinotvorná, a tetováním by došlo k porušení jejich struktury.

O tetování se také často mluví ve spojitosti s infekcemi, a to zejména s virovou hepatitidou typu B a C. Ta je způsobena patotropními viry, které replikací v jaterních buňkách způsobují určité změny, jež vedou k zánětům a nekrotickým změnám v jaterních tkáních. Virová hepatitida se projevuje v prvním stádiu například jako chřipka, není proto jednoduché ji v prvních fázích rozlišit od typické nemoci. Rizikovou skupinou jsou samozřejmě osoby praktikující sex bez ochrany nebo uživatelé psychoaktivních látek, k přenosu však může dojít i u provádění piercingu nebo tetování.

Virová hepatitida B je infekční chorobou přenášenou krví, tedy sexuálně nebo parenterálně. Zdrojem infekce je člověk, který ji má již přítomnu v krvi a tělesných sekretech – ejakulátu, vaginálním sekretu, slinách, slzách a mateřském mléce. Tato virová hepatitida je nebezpečná především v tom, že řada nemocných o ní neví, jelikož nemá žádné příznaky. V této fázi je nositel viru vysoce nakažlivý.

Virová hepatitida C se přenáší především transfuzí krve a jejích derivátů, narkomanií, dialýzou, transplantací orgánů nebo závažným chirurgickým výkonem, alkoholickým poškozením jater, píchnutím jehlou, tedy náhodným píchnutím, neodborně provedenou tetovází nebo piercingem, akupunkturou či propíchnutím ušních boltců. Přenos sexuální cestou je na rozdíl od hepatitidy B méně pravděpodobný. I zde tkví velké nebezpečí v nevědomosti nemocného v prvních fázích nemoci, kdy je nemoc extrémně nakažlivá.

Odpůrci tetování z řad lékařů uvádějí tetování a piercing jako jeden z hlavních zdrojů infekce i přesto, že o tom neexistuje žádná přesvědčivá studie. To však neznamená, že bychom neměli dodržovat zásady hygieny a nechat se neodborně tetovat. Profesionální studia si na rozdíl od těch neprofesionálních potrpí

na zdravotní nezávadnost, znalost epidemiologie, znalost teoreticko-mikrobiologických základů dezinfekce stejně jako na znalost dezinfekčních prostředků a metod jejich používání, na používání jednorázových jehel a podobně. V takovém případě už je přenos infekcí málo pravděpodobný.¹⁵³

3.7 Od průběhu tetování až po následnou péči

Pokud si je klient jistý motivem, jeho barevností, velikostí i umístěním a pokud již má vybráno tetovací studio, může dojít k samotnému procesu přenesení motivu na kůži.

Před samotným zákrokem by měl být člověk dobře najedený a napitý. Jakékoliv předtím užívané léky, drogy nebo alkohol jsou zakázané. Tatér by měl kůži nejprve připravit na tetování. Místo by mělo být oholeno, potřeno dezinfekcí, posléze by na ni měl vložit šablonu a dohodnout se se zákazníkem na jeho umístění. Poté by si měl natáhnout jednorázové zdravotnické rukavice, připravit sterilizované jehly, jejichž ostrost by měl prohlédnout pod lupou, a tubusy. Před očima zákazníka by mělo být naléváno čerstvé barvivo do nových jednorázových kalíšků.

Nejprve se tetuje černý obrys, poté se doplní jemné stínování. Kontury se tvoří jedním souvislým tahem stejným směrem linkovacími jehlami. Podle toho, jak silný potřebuje tah, volí tatér počet jehel. Přebytky barviva a krev jsou průběžně otírány papírovým kapesníkem.

Na stínování si tatér barvy ředí, někdy i 20 až 30 díly vody. Musí se soustředit, aby některá místa nevynechal, nebo příliš neztmavil, přechody musí být jemné a vybarvení rovnoměrné. Postupuje od světlých odstínů k tmavým. Protože dochází k poškození kůže, nebarví tatéři zprvu příliš hustě a čekají na korekci po zahojení.

Ke konci se kůže otře, očistí a nechá odpočívat. Předtím, než zákazník odchází, měla by být tetováž zabandážována.

Po aplikaci lze kdykoliv provést korekci nebo opravu. Nejrychleji se vytrácí žlutý, oranžový a červený pigment, černé částečky se rády rozpíjejí. Protože je však odstranění velmi nákladné a celkem bolestivé, je jednodušší motiv poupravit nebo úplně překrýt. Člověk musí mít však vždy na paměti, že tmavé odstíny

¹⁵³ FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou, 2011, s. 73-93.

lze překrýt pouze tlustšími ještě tmavšími plochami, a tak někdy nezbyvá, než se s motivem smířit.

Dokončením tatuáže v saloně však péče ještě zdaleka nekončí. Tetování je čerstvá rána, kterou lze připodobnit kůži spálené od slunce. Je třeba o ni pečovat, aby nedošlo k infekci.

Bandáž se ještě několik hodin po tetování nesundává. Po jejím sejmutí je třeba místo omýt vlažnou vodou za pomoci antibakteriálního mýdla a po umytí v žádném případě místo netřít, pouze poklepávat dokud není suché. Z nové tetováže se postupně vytváří stroupky, které se nesmí loupat, ani škrábat. Pokud se na místě objeví otok nebo zarudnutí, místo se leduje a v případě infekce je nutno vyhledat lékařskou pomoc. Po zhojení, při kterém bylo tetování celou dobu chráněno před sluncem, je nutné jej dále ošetřovat prostředky s vysokým ochranným faktorem, stejně jako zbytek těla.¹⁵⁴

¹⁵⁴ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 28-31.

Praktická část

4. Cíl sondáže a formulace hypotéz

Cílem sondáže je pokus o dokumentování teoretických východisek v praxi. Bude se snažit dokázat, že tetování ani v moderní společnosti nepostrádá své původní funkce a uchovává si atributy, které nabylo v dějinách svého vývoje. Součástí zkoumání je zjištění, nakolik je tetovací proces pro dnešního člověka rituální záležitostí a zda jsou motivy prezentací hlubšího smyslu, který v nich byl zakotven už v dávné minulosti.

Hypotéza 1: Tetování v moderní společnosti z velké části plní své tradiční funkce.

První hypotéza vychází z faktu, že tetování od doby svého vzniku nabývá určitých funkcí.

Hypotéza 2: Člověk přijímá bolest jako nevyhnutelnou součást proměny, která zároveň zvyšuje hodnotu tetování, tedy má určitou rituální funkci.

Východiskem pro druhou hypotézu je fakt, že součástí tetovacích rituálů byla vždy bolest; nejen proto, že byly často vykonávány pomocí tradičních nástrojů a proces hojení komplikovali různé infekce a paraziti, ale také proto, že se tím dokazovalo, kdo je hoden stát se členem určitého společenství.

Hypotéza 3: Dotazovaní přisuzují motivu svého tetování hlubší význam, který koresponduje s obecně sdíleným chápáním motivu.

Protože tetování představuje permanentní zásah do kůže a jeho odstranění je problematické, je výběru motivu věnován patřičný čas. Člověk zvažuje jeho výběr a přisuzuje mu určitý hlubší význam, který legitimizuje jeho užití. Tento význam však nevzniká pouze ve chvíli, kdy se člověk pro daný motiv rozhoduje, ale je již v tomto motivu skryt víceméně od jeho vzniku.

Hypotéza 4: Muži preferují viditelná tetování, která podtrhují jejich mužnost. Ženy dávají přednost skrytému tetování, které podtrhuje jejich přitažlivost a sexualitu.

Motivy tetování a místa pro výběr aplikace tetování se liší také genderově. Muži i ženy vybírají motivy, které podtrhují jejich ženskost nebo mužnost. Muži tedy nejčastěji vybírají místa na horních partiích těla, která jsou znakem jejich síly. Vybírají si velké vzory, symboly síly a mužnosti. Ženy dávají přednost ženštvějším motivům.

Umístění je časté na vizuálně působivých erotogenních zónách. Strategicky je ukrývají a zároveň nechávají vykukovat zpod oděvu.

5. Metodologie

Praktická část této práce je založena na kvantitativní sondáži, jejíž podstatou je výběr jasně definovaných proměnných. Základním metodologickým pravidlem je přesně zvolit vhodnou metodu pro tuto sondáž.

5.1 Dotazník

Pro sondáž byla zvolena dotazníková metoda, neboť jde o vysoce efektivní techniku sběru dat, která může postihnout velký počet respondentů při relativně malých nákladech.¹⁵⁵ Jedná se o písemnou metodu kladení otázek, která má za cíl získat písemné odpovědi.¹⁵⁶

Dotazník by neměl postrádat vstupní část, která vysvětluje význam a cíl dotazníku a také by nemělo chybět jméno autora dotazníku. V hlavní části jsou obsaženy vlastní otázky. Na konci dotazníku může být poděkování za vyplnění dotazníku.

Pro samotnou tvorbu dotazníku je důležité dodržet několik základních pravidel kladení otázek. Otázky by měly být voleny neutrálně a možné odpovědi formulovány tak, aby se žádná nejevila jako nejvhodnější varianta. Otázky nelze zadávat jednoznačně kladně či záporně. Jazyková stránka musí být přizpůsobena dotazovaným, aby byl dotazník srozumitelný, jasný a ne příliš rozsáhlý.¹⁵⁷

V dotazníku lze použít uzavřených, polouzavřených, otevřených a škálových otázek. U uzavřených otázek nemá dotazovaný možnost vlastní volby. Musí si z daných možností jednu vybrat. Polouzavřené otázky dávají možnost výběru z alternativ i volbu vlastní varianty nebo možnost vysvětlit zvolenou odpověď. Otevřeným otázkám chybí nabídka odpovědí, dotazovaní se volně vyjadřují k danému tématu. Zvláštním druhem jsou tzv. škálové otázky, které nabízejí bodovou škálu, z které dotazovaný vybírá.¹⁵⁸

¹⁵⁵ DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha, 1998, s. 141.

¹⁵⁶ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno, 2010, s. 121.

¹⁵⁷ PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha, 2011, s. 106107.

¹⁵⁸ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno, 2010, s. 105127.

6. Výzkumný soubor

Sondáž byla realizována v Liberci a okolí, jelikož je to v blízkosti autorčina bydliště a tudíž snadno dostupné. Do sondáže byli zapojeni náhodně vybraní respondenti. Dotazovaní byli výtípaní z řad tetovaných. Věk respondentů nebyl podstatný.

Dotazníkové šetření bylo provedeno na konci února 2016. Dotazník vyplnilo celkem 13 respondentů z toho 7 žen a 6 mužů. Dotazovaní byli osloveni přímo v rámci domluvených schůzek. Na vyplnění dotazníku měli dostatek času. Vyplňování dotazníku bylo anonymní, což zpravidla vede k uvolněnosti a ztrátě obav z případného zneužití dat.

6.1 Rozbor dotazníku

Dotazník nejprve oslovuje respondenty a upozorňuje na anonymní zpracování dat. Také upřesňuje správný způsob vyplnění dotazníku a uvádí, k jakému účelu slouží. Obsahuje přesně sedm otázek. Jsou zde zastoupeny 3 otázky uzavřené, kde si respondent musí vybrat jednu ze dvou možností, dále 2 otázky polouzavřené, ve kterých respondent vybírá z více možností a může označit více odpovědí a také doplnit odpověď neuvedenou v dotazníku a posledním typem otázek jsou 2 otázky otevřené, ve kterých respondent vlastními slovy odpovídá a co nejpřesněji se vyjadřuje k danému tématu.

Před sestavením dotazníku byly nejprve stanoveny čtyři hypotézy. Při tvorbě otázek do dotazníku musel být brán zřetel na to, aby každá otázka korespondovala s některou ze zvolených hypotéz, aby bylo možné dané hypotézy potvrdit či vyvrátit.

7. Analýza dat

Výsledky jsou vyhodnoceny nejprve po jednotlivých otázkách a dále následuje ověření platnosti hypotéz, které jsou uvedeny ve 4. kapitole praktické části bakalářské práce.

Dotazník je sestaven ze sedmi otázek (viz příloha č. 1). První otázka má pouze rozdělit respondenty na muže a ženy. Toto je nutné jen pro vyhodnocení hypotézy č. 4. Ostatní hypotézy se vyhodnocují souhrnně, bez ohledu na pohlaví respondenta.

Otázka č. 1: *Jakého jste pohlaví?*

U této otázky měli respondenti pouze zakroužkovat správnou odpověď. Tedy muž či žena. Po vyhodnocení bylo zjištěno, že dotazník vyplnilo 7 žen a 6 mužů.

Otázka č. 2: *Na jakém místě těla máte tetování?*

Otázka obsahuje 15 možností umístění tetování na těle. Respondenti mají možnost zakroužkovat tolik možností, kolik potřebují, aby byli schopni popsat umístění svého tetování na těle. Jsou zde nabídnuty tyto možnosti: hlava, krk, hrud' (prsá), břicho, záda, ramena, paže, předloktí, ruce, intimní partie, hýždě, stehna, lýtka, nárt a kotník.

Umístění tetování na krku označili dva respondenti (muži). Na prsou či hrudi mají tetování dva muži a jedna žena. Tetování na břicho označila jedna respondentka. Umístění tetování na zádech označily tři ženy a jeden muž. Tetování na ramenou bylo označeno shodně dvěma muži a dvěma ženami. Tetování na pažích označili tři muži a na předloktí mají tetování dva muži a jedna žena. U tetování na rukou došlo též ke shodě v poměru dva muži a dvě ženy. Umístění tetování na stehnech označil jeden muž a na lýtku mají tetování dvě ženy a jeden muž. Nárt a kotník označila vždy jedna žena. Umístění tetování na hlavě, intimních partiích a hýždích neoznačil žádný z oslovených respondentů.

Ze sondáže můžeme vyčíst, že nejvíce v počtu čtyři respondenti označili jako místo svého tetování záda, kde převažují ženy v poměru 3:1, dále ramena, kde výsledek byl v poměru 2:2 a stejný výsledek mělo i umístění na rukou ve stejném poměru 2:2. Dalším nejčastěji uváděným místem tetování je hrud' (prsá), paže, předloktí a lýtka.

Tetování na zádech, ramenou, hrudi (prsou) by se dalo považovat za tetování, které se dá skrývat, pokud se jedná o ženy, naopak tetování na lýtku, nártu, či kotníku by se dalo skrýt, ale zároveň může působit přitažlivě, a jak vyplývá z výsledků sondáže, je preferováno více u žen. Naopak tetování na pažích preferují především muži. Také krk, hrud', ramena, předloktí a ruce jsou místa, která si muži nechávají nejčastěji tetovat a to právě proto, že jsou to partie, které mohou ukazovat.

Otázka č. 3: *Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?*

Tato otázka je otevřená, to znamená, že každý respondent zde vypíše, jaký motiv tetování má na svém těle.

Ženy vypsaly tyto motivy: rty, pták (vlaštovka), nápis – citát, tribal, Pegas, ornament růže, ornament koně, motýl, lilie, hlava kocoura ze Shreka, životní motto v latině. Muži vypsali tyto motivy: ještěrka, biomechanika, čínský drak, aztécké tetování a polynéská kultura, triskel, Taranisovo kolo, keltský orel, tribal, datумы, jména blízkých, EKG, Thorovo kladivo, kamion, motorka, klokan.

Sondáž ukázala, že ženy preferují různé ornamenty, které mají úlohu zpravidla estetickou, dále motivy zvířat rostlin a také různé citáty a nápisy. Naopak muži se přiklánějí k historii, mytologii a také svým koníčkům.

Otázka č. 4: *Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?*

V této otázce jsou vypsány tradiční funkce tetování. Respondent má možnost vybírat z devíti možností. Může zakroužkovat i více odpovědí a také má možnost vypsát jinou funkci, která není v dotazníku uvedena.

1. **Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.** Tuto variantu zvolili dva respondenti.
2. **Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.** Tuto odpověď označilo sedm respondentů, což bylo nejvíce ze všech variant. Celkem 54 % dotazovaných, tedy více než polovina respondentů.
3. **Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu) / ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).** Tuto variantu zvolil pouze jeden z dotazovaných.
4. **Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.** Tuto odpověď označil také pouze jeden respondent.
5. **Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.** Tuto možnost zvolili dva respondenti.
6. **Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám, svou hlubokou oddanost víře.** Tuto možnost nezvolil žádný respondent.

7. **Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.** Tuto odpověď zvolili tři respondenti.
8. **Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.** Tuto možnost označili dva dotazovaní.
9. **Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály).** Tuto odpověď zvolili tři respondenti.

Jeden respondent uvedl další funkci tetování, kterou označil jako znak přátelství. Z hodnocení této otázky je patrné, že tetování v moderní společnosti plní své tradiční funkce a nejvíce dotazovaných uvádí, že se rozhodlo pro tetování z estetických důvodů.

Otázka č. 5: *Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlete, co pro Vás Váš motiv znamená.*

V této otázce měli respondenti za úkol popsat jaký význam pro ně má jejich tetování. Proč volili právě tento motiv, jestli pro ně má hlubší význam. Ze sondáže je patrné, že pro 11 dotazovaných, což je 85% respondentů, má jejich tetování hlubší význam. Pouze dva respondenti, tedy 15% dotazovaných, odpověděli, že tetování nepřičítají nějaký hlubší význam, že pro ně má funkci pouze estetickou.

Při hodnocení byli tedy respondenti rozděleni do dvou skupin. Pro bakalářskou práci jsou důležité odpovědi od respondentů, pro které má jejich tetování hlubší význam. Bohužel některé odpovědi jsou příliš stručné.

Při posuzování této otázky bylo nutné vyhledat k jednotlivým motivům, které respondenti vyjmenovali, jejich odborné vysvětlení z literatury (pokud je to možné). Pro porovnání popisu motivů je důležité jednotlivé motivy i s jejich přisuzujícím významem od respondentů vypsát.

Respondenti uvedli ve svých dotaznicích následující význam jejich motivů:

Pták (vlaštovka): svoboda, *svobodomyslnost*

Nápis, citát: osobní význam, abych nezapomněla, co je opravdu důležité. Neřešit blbosti, záleží jen na zdraví a na blízkých. Nechala jsem se tetovat po vyléčení přítele z rakoviny.

Pegas: život, postoj k životu

Kocour a kuň: vztah ke zvířatům

Životní motto v latině: Připomíná mi, čím jsem v životě prošla. Pomáhá mi jít si za svým snem a dodává mi sílu v těžkých životních situacích. Jen já vím, co znamená a věřím mu.

Ještěrka: rychlost, klid a pokoj v duši

Aztécké motivy, Polynésie, biomechanika, čínský drak: Obdivuji kulturu tetování, krásu, aztécké tetování má význam nekonečného života.

Triskel: život, smrt, znovuzrození

Taranisovo kolo: ochranné znamení

Keltský orel, tribal: volnost, síla

Data, jména, EKG: vše co je mi v životě nejdražší

Thorovo kladivo: úzký vztah k vikinské mytologii

Symboly zájmů a práce (kamion, motorka, klokan)

Kamion: životní styl

Motorka: záliba

Klokan: symbol Austrálie – zbožňovaný kontinent

Pro porovnání významů motivu bylo nutné vyhledat co nejvíce motivů s vysvětlením významu v odborné literatuře.

Pegas: Vyjadřuje sílu a vytrvalost, krásu a věrnost a především rychlost. Díky křídům také vyjadřuje svobodu a vzletnost ducha.¹⁵⁹ *Také vyjadřuje životní sílu. Má prý schopnost vynášet člověka k novým výšinám fantazie a inspirace.*¹⁶⁰

Orel (indiánský orel): Orel byl pro indiány symbolem moudrosti. Ztělesňoval jasné vidění a vzletného ducha.¹⁶¹ *Obecně orel představuje také symbol volnosti ducha.*¹⁶²

Čínský císařský drak: Tetování má nositelům přinést bohatství a štěstí.¹⁶³

Aztécké tetování: Aztékové byli bojovníci a svým tetováním dávali najevo především věrnost svému bohu. Velmi často mělo tetování podobu dýky.¹⁶⁴

Gekon (ještěr): Vyjadřuje princip sebezáchovy.¹⁶⁵

¹⁵⁹ WATKINS, Jack. *Tetování. Symboly a významy*. Praha, 2011, s. 61.

¹⁶⁰ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 202.

¹⁶¹ WATKINS, Jack. *Tetování. Symboly a významy*. Praha, 2011, s. 47.

¹⁶² HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 131.

¹⁶³ WATKINS, Jack. *Tetování. Symboly a významy*. Praha, 2011, s. 30.

¹⁶⁴ WATKINS, Jack. *Tetování. Symboly a významy*. Praha, 2011, s. 10.

¹⁶⁵ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 106.

Vlaštovka: Je symbolem naděje, plodnosti i obnovy. Většinou také symbolizuje věrnost a oddanost.¹⁶⁶ Ptáci obecně jsou také *synonymem lehkosti ducha* a krásy.¹⁶⁷

Písmo obecně (jména, data, motta apod.): písmo dodává motivům hlubší význam. Je to něco, co nelze jen tak smazat. Lidé tím ukazují, že je to pro ně důležité.¹⁶⁸

Při posouzení jednotlivých významů motivů bylo sondáží zjištěno, že pouze tři motivy alespoň z části korespondují s obecně sdíleným chápáním motivu. Jedná se o motiv Pegase, orla a ptáka. Z hodnocení tedy vyplývá, že lidé, kteří se nechávají tetovat, připisují svému motivu svůj vlastní význam, který si vysvětlují po svém. Zpravidla si nevybírají motivy podle jejich tradičního významu, který se dá vyčíst v odborné literatuře, ale dle svých pocitů.

Otázka č. 6: *Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?*

Respondenti mají zakroužkovat jednu ze dvou možností. Mají na výběr ano nebo ne. Ze třinácti respondentů odpovědělo dvanáct dotazovaných, že ano, což je 92% z celkového počtu. Jeden respondent odpověděl ne, tedy 8%. To znamená, že téměř všichni přijímají bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu.

Otázka č. 7: *Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?*

Opět měli respondenti na výběr ano nebo ne. Tři dotazovaní označili jako odpověď ano, což je 23% z celkového počtu a dalších deset respondentů odpovědělo, že ne, tedy 77% dotazovaných. Z toho vyplývá, že většina respondentů nepovažuje samotné tetování za rituál.

8. Ověření hypotéz

Hypotéza 1 Tetování v moderní společnosti z velké části plní své tradiční funkce.

Hypotézu je možné ověřit na základě vyhodnocení otázky č. 4 v dotazníku. Dotazovaní označovali vybrané funkce, které přisuzují svému tetování. Vzhledem k tomu, že měli možnost doplnit i jinou funkci, která ve výčtu nebyla, a pouze jeden respondent využil této možnosti a napsal funkci tetování – znak přátelství, zjišťujeme,

¹⁶⁶ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 125.

¹⁶⁷ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 122.

¹⁶⁸ HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha, 2010, s. 214.

že tetování v moderní společnosti plní své tradiční funkce. Pouze jednu možnost a to, že svým tetováním chtěli dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávají, svou hlubokou oddanost víře, nezaškrtl ani jeden z dotazovaných. K výrazné změně funkcí tetování s ohledem na jeho historii tedy nedošlo. Největší počet respondentů a to 54% označilo, že pro ně má tetování funkci estetickou. Hypotéza č. 1 se tedy potvrdila.

Hypotéza 2 Člověk přijímá bolest jako nevyhnutelnou součást proměny, která zároveň zvyšuje hodnotu tetování, tedy má určitou rituální funkci.

Hypotézu je možné ověřit na základě vyhodnocení otázek č. 6 a 7. V otázce č. 6, kde měli respondenti zakroužkovat, zda přijímají bolest jako součást tetovacího procesu, odpovědělo 92% respondentů tedy 12 dotazovaných, že ano. Z toho tedy vyplývá, že většina respondentů bolest přijímá jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu. Naopak u otázky č. 7, kde měli odpovědět, zda tetovací proces vnímají jako rituál, odpovědělo ano pouze 23% respondentů, tedy tři a ne označilo deset dotazovaných tedy 77%. Výsledky ukazují, že většina respondentů nepřisuzuje tetovacímu procesu rituální význam. Hypotéza č. 2 se potvrdila z hlediska přijímání bolesti, a nepotvrdila z hlediska vnímání tetovacího procesu jako rituálu.

Hypotéza 3 Dotazovaní přisuzují motivu svého tetování hlubší význam, který koresponduje s obecně sdílným chápáním motivu.

Hypotézu je možné ověřit na základě vyhodnocení otázek č. 3 a 5. Otázka č. 5 navazuje na otázku č.3, která popisuje motivy jednotlivých respondentů. V otázce č. 5 se zjišťuje, jaký význam má tetování pro dotazované. Výsledek ukazuje, že pro 11 respondentů, tedy 85% dotazovaných, má tetování hlubší význam. Při porovnávání významu motivů, které popisovali respondenti, s významem popsáním v odborné literatuře bylo zjištěno, že většina respondentů svému tetování připisuje vlastní význam bez ohledu na to, jaký význam je popsán v odborné literatuře. Pouze tři typy motivů (Pegas, pták a orel) částečně korespondují s obecně sdíleným chápáním motivu. Z toho tedy vyplývá, že hypotéza č. 3 se potvrdila pouze v souvislosti s vnímáním tetování respondenty, ale z hlediska chápání motivu nekoresponduje s obecně sdíleným významem a tudíž se hypotéza potvrdila pouze částečně.

Hypotéza 4 Muži preferují viditelná tetování, která podtrhují jejich mužnost. Ženy dávají přednost skrytému tetování, které podtrhuje jejich přitažlivost a sexualitu.

Ověření předpokladu je provedeno na základě vyhodnocení otázek č. 1, 2 a 3. Otázkou č. 1 bylo zjištěno, že dotazník vyplnilo 6 mužů a 7 žen. Otázka č. 2 nám ukázala, kde na těle mají respondenti svá tetování. Nejčastěji uváděli dotazovaní, že mají tetování na zádech ramenou a rukách. Ramena a ruce byly ve shodě muži a ženy v poměru 2:2. Na zádech převažovalo tetování u žen v poměru 3:1, což by mohlo odpovídat umístění, které se dá skrýt. Na pažích, krku a stehnech označili umístění pouze muži, což by mohlo naopak odpovídat tetování, které se snaží ukazovat. Umístění tetování na břicho, nártu a kotníku pro změnu označily pouze ženy. Tady se dá předpokládat, že takové tetování je možné skrýt, ale také ukázat, pokud ho žena chápe jako ozdobu, která podtrhuje její krásu. Otázka č. 3 nám potvrdila, že ženy a muži si vybírají rozdílné motivy. Ženy preferují spíše okrasné ornamenty, květiny, zvířata, různé nápisy, motta a podobně. Takové motivy plní převážně funkci estetickou, zatímco u mužů převažují motivy s historickým nádechem, mytologie a také jejich zájmy. Tím dávají najevo svou sílu a mužnost. Hypotéza č. 4 se tedy potvrdila v celém jejím znění.

Shrnutí sondáže

Sondáž byla provedena v Liberci a okolí. Předmětem zkoumání bylo zjistit postoj tetovaného člověka k tetování bez rozdílu věku, odhalit důvody, které vedou člověka k rozhodnutí se nechat tetovat a zjistit jaké pro něj má jeho tetování význam. Dále jsem hodnotila výběr motivů u jednotlivých respondentů a následné porovnání s obecně sdíleným chápáním motivu. Zároveň bylo poukázáno na rozdíl ve významu tetování pro muže a ženy.

Pro posouzení pohledu jedinců majících vlastní tetování na význam tatuáže byly stanoveny 4 hypotézy. Sondáž byla provedena na základě dotazníkového šetření, které bylo zrealizováno na konci února 2016. Dotazník vyplnilo celkem 13 dotazovaných, z toho 7 žen a 6 mužů. Respondenti byli osloveni přímo v rámci domluvených schůzek. Na vyplnění dotazníku jim byl dán dostatečný čas. Vyplňování dotazníku bylo anonymní.

Hypotéza 1 Tetování v moderní společnosti z velké části plní své tradiční funkce.

Hypotéza byla ověřena na základě vyhodnocení otázky č. 4. **Hypotéza č. 1 se potvrdila.**

Hypotéza 2 Člověk přijímá bolest jako nevyhnutelnou součást proměny, která zároveň zvyšuje hodnotu tetování, tedy má určitou rituální funkci.

Hypotéza byla ověřena na základě vyhodnocení otázek č. 6 a 7. **Hypotéza č. 2 se potvrdila** z hlediska přijímání bolesti, a **nepotvrdila** z hlediska vnímání tetovacího procesu jako rituálu.

Hypotéza 3 Dotazovaní přisuzují motivu svého tetování hlubší význam, který koresponduje s obecně sdíleným chápáním motivu.

Hypotéza byla ověřena na základě vyhodnocení otázek č. 3 a 5. **Hypotéza č.3 se potvrdila** pouze v souvislosti s vnímáním tetování respondenty, ale z hlediska chápání motivu nekorresponduje s obecně sdíleným významem, tudíž se hypotéza **potvrdila pouze částečně.**

Hypotéza 4 Muži preferují viditelná tetování, která podtrhují jejich mužnost. Ženy dávají přednost skrytému tetování, které podtrhuje jejich přitažlivost a sexualitu.

Hypotéza byla ověřena na základě vyhodnocení otázek č. 1, 2 a 3. **Hypotéza č. 4 se potvrdila** v celém jejím znění.

Závěr

V teoretické části bakalářské práce byla věnována pozornost především charakteristice pojmu tetování a dějinám tatuáže a dále funkcím tetování a posunům v jejich významu v průběhu historického vývoje, které nejsou příliš výrazné. Stále se potvrzuje, že největší důvod k tetování je především estetický. Vedle významu tetování byl v bakalářské práci popsán i postup při výběru motivu a způsob aplikace tatuáže. Na souhrn těchto aspektů navazuje praktická část.

Cílem bakalářské práce bylo posouzení vztahu k tetování bez ohledu na věk dotazovaných, porovnání důvodů respondentů k rozhodnutí nechat se tetovat, zjištění, jaký pro ně tetování má význam, zda výběr motivu je náhodný či nikoliv a zda koresponduje s obecně sdíleným chápáním motivu.

Sondáž byla zrealizována na konci února 2016 a byla založena na dotazníkovém šetření. Dotazníky byly vytvořeny tak, aby obsahem odpovídaly stanovenému cíli, kterého jsem chtěla dosáhnout, abych mohla ověřit vytvořené hypotézy.

Hypotézy byly stanoveny čtyři, ale potvrdit úplně se podařily jen dvě. Zbylé dvě byly potvrzeny pouze částečně. Ověřování hypotéz předcházelo vyhodnocení dotazníků.

Celkovou sondáží jsem došla k závěru, že tetování v moderní společnosti z velké části plní své tradiční funkce. Mezi nejčastěji uváděnou funkcí patří funkce estetická, ozdobná. V části zaměřené na bolestivost tetování a její rituální význam jsem došla k závěru, že pro většinu dotazovaných bolest k tetování patří, ale rituální význam mu většina dotazovaných nepřisuzuje. Avšak výběr motivu a důvod, pro který se dotazovaní nechali tetovat, měl pro 85% respondentů osobní význam. Výsledky také ukázaly, že ženy dávají přednost skrytému tetování, které zdůrazňuje jejich krásu a muži se snaží své tetování ukázat a nechat tak zvýraznit svou mužnost.

Doufám, že bakalářská práce mnou získanými poznatky vnese více porozumění mezi ty, kteří nejsou tetování příliš nakloněni a napomůže lepšímu pochopení dané problematiky společností.

Seznam odborné literatury:

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník*. Praha: Academia, 1997. ISBN 8020006095.

BODYART MAGAZÍN: TETOVÁNÍ, PIERCING, MÓDA, EXTRAVAGANCE, UNDERGROUND. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005-2011. ISSN 1801-495X.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.

FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Praha: Rebo Productions, 1998.

ISBN 80-7234-028-X.

FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1350-0.

FIALOVÁ, Ludmila. *Pojetí vlastního těla - zdraví, zdatnost, vzhled*. Praha: Karolinum, 2012.

ISBN 978-80-246-2160-9.

FIKSA, Radek. *Piercing*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-0-3.

FIKSA, Radek. *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2011. ISBN 978-80-87525-00-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

ISBN 978-80-7315-185-0.

HEMINGSON, Vince. *Tetování: katalog motivů*. Praha: Slovart, 2010.

ISBN 978-80-7391-403-5.

Kde tetování nejvíce bolí? *Tetování & Tattoo: Kérky.cz* [online]. Magazín o tetování Kerky.cz, 2008, 23. 11. 2008 [cit. 2015-12-26]. Dostupné z: <http://kerky.cz/styl/kde-tetovani-nejvice-boli/>.

KURRAY, Raju. *Tetování henou*. Praha: Arkanum, 2000. 80-86474-02-X.

PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 2011.

ISBN 978-80-246-1916-3.

RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5.

RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005.

ISBN 80-7106-780-6.

TATTO ART MAGAZIN TETOVÁNÍ. Česká republika: Libor Šmehlík – INDEX, 2000-2013.

ISSN 1213-0672.

THORNE, Russ. *Piercing*. V Praze: Slovart, 2012. ISBN 978-80-7391-597-1.

VALENTA, Vladimír. *Tetování & tetování*. Praha: Deus, 2011. ISBN 978-80-87408-03-2.

VAN GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha: Lidové noviny, 1997.

ISBN 80-7106-178-6.

WATKINS, Jack. *Tetování. Symboly a významy*. Praha: Brána, 2011. ISBN 978-80-7243-523-4.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Nevyplněný dotazník

Příloha č. 2: Vyplněné dotazníky od respondentů

Příloha č. 3: vložené CD

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

.....

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlete, co pro Vás Váš motiv znamená.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

raty

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte): *znak přátelství (Sly jsme opakemě s kamarádkou)*

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

*Motiv jsem našla na internetu a líbil se mi.
Mně to symbol měřilo. Sly spíš o to, že jsme
byly opakemě s kamarádkou.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

..... pták - vlaštovka

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

..... JESTERKA

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

... MOJE TETOVÁNÍ PRO MĚ ZNAMENÁ RYCHLOST
 ... A KLID PROTOŽE BEZ KLIDU A POKOJE
 ... V DUŠI BYČA TO V TY PRÁCI ROZKOPAL !!!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

..... Aztécké, Polynésie, Biomechanika, Čínský drak

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

..Obdivuji kulturní tetování, krásu, aztécké tetování
 .. má význam - nekonečného života, zlé duchy
 .. osazení za boj, uctění kultury
 .. Za dětských let jsem se rval a tím pádem jsem
 .. vybral Polinesii kvůli znakům vyhrané za boj

.....

.....

.....

.....

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

..... *napis, citat*

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam přepisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

osobu vybranou, aby jsem nezapomněla, co je opravdu důležité. Neřádit blbosti, záležet jen na zotavení a na blízkých. Nechal/a jsem se tetovat po vyčerpání přítelky z rakovinou

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

- a) muž b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

- a) hlava
b) krk
c) hrud' (prsa)
d) břicho
e) záda
f) ramena
g) paže
h) předloktí
i) ruce
j) intimní partie
k) hýždě
l) stehna
m) lýtka
n) nárt
o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

tribal

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

.....
estetický

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

.....Triskel, Taranisovo kolo, keltský orel a tribal.....

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam přepisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

.....Trojitá spirála = život, smrt, znovuzrození = měsíc
Kolo - ochranné znamení = slunce
orel - odvážnost, síla

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

..... OSOBNÍ KE SVÉHO ŽIVOTA - DATUMY, JMÉNO, ELG

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam přepisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

.....
VŠECHNO CO MI JE V ŽIVOTĚ NEJDRŽKČÍ

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

- a) hlava
- b) krk
- c) hrud' (prsa)
- d) břicho
- e) záda
- f) ramena
- g) paže
- h) předloktí
- i) ruce
- j) intimní partie
- k) hýždě
- l) stehna
- m) lýtka
- n) nárt
- o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

.....
Toužovo klavíro

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

.....

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasněžující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

.....
Pogras

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

ORNAMENT RŮŽE, ORNAMENT KONĚ, MOTÝL A LILIE.....

HLAVA KOCOURA ZE SHREKA.

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam připisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

MOTIV BYL NÁHODNÝ, JEN OBRÁZEK KOCOURA
A KONĚ MÁ VÝZNAM VZTAHU KE ZVÍŘATŮM.

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?

- a) ano
- b) ne

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

SYMBOLY KONČEKŮ A PRÁCE (KAPITOL, KANČERO, PROTOKA)
(ZÁJMŮ)

Dotazník

Vážená paní, Vážený pane,

dovolte mi obrátit se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který poslouží jako podklad pro Bakalářskou práci na téma „Fenomén tetování jako projev skupinové a individuální identity. Výběr a aplikace tatuáže“.

Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely bakalářské práce, budou tedy zpracovávány anonymně.

Správné odpovědi zakroužkujte. Někde je možné zakroužkovat více odpovědí. V otevřených otázkách si Vás dovoluji rovněž požádat o co nejpřesnější vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?

a) muž

b) žena

2. Na jakém místě těla máte tetování?

a) hlava

b) krk

c) hrud' (prsa)

d) břicho

e) záda

f) ramena

g) paže

h) předloktí

i) ruce

j) intimní partie

k) hýždě

l) stehna

m) lýtka

n) nárt

o) kotník

3. Jaký motiv (jaké motivy) máte na těle?

... životní motto v latině

4. Jaký byl důvod k tomu, abyste se nechal/a tetovat?

- a) Tetování pro mě znamenalo přechod z jedné etapy života do druhé.
- b) Tetování pro mě mělo čistě estetickou, ozdobnou funkci.
- c) Chtěl/a jsem svým tetováním podtrhnout svou mužnost (např. sílu, mužskou intimitu)/ženskost (např. sexualitu, ženskou intimitu).
- d) Tetování mě mělo primárně chránit před nebezpečím.
- e) Nechal/a jsem se tetovat pro štěstí.
- f) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k náboženství, které vyznávám; svou hlubokou oddanost víře.
- g) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo pozitivní svědectví o své osobě a charakterových rysech a výjimečných činech.
- h) Svým tetováním jsem chtěl/a dát najevo příslušnost k určité skupině.
- i) Tetování mělo být znakem mé vlastní osobitosti (např. znaky zvěrokruhu, iniciály)
- j) Jiné (doplňte):

5. Jaký význam přepisujete svému motivu (svým motivům)? Vlastními slovy vysvětlíte, co pro Vás Váš motiv znamená.

... Je to životní motto. Připomíná mi, čím jsem v životě prošel...
 ... Pomáhá mi jít si za svým snem a dodává mi sílu v těžkých
 ... životních situacích. Nevadí mi, že ostatní nápisu nerozumí...
 ... Hlavní je, že já vím, co znamená a věřím mu.
 ... Samozřejmě estetická stránka je také důležitá. Nápis je
 ... jednoduše zdobený, jemný. I to něco vypráví o mé osobě.
 ... Mám ho na místě, kde je lehké ho schovat, ale i ukázat,
 ... což bylo pro mě také důležité při výběru místa.

6. Přijímáte bolest jako nevyhnutelnou součást tetovacího procesu?

- a) ano
- b) ne

7. Má pro Vás tetování samotné rituální význam? To znamená *povznášející, zasvěcující, pozměňující identitu, přinášející významný prožitek?*

- a) ano
- b) ne